

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 2. heinäkuuta 2020
(OR. en)

9346/20

Toimielinten välinen asia:
2020/0137(NLE)

EDUC 268
SOC 439
EMPL 341
JEUN 57
COMPET 303
ECOFIN 558

EHDOTUS

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	2. heinäkuuta 2020
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	COM(2020) 275 final
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammattillisesta koulutuksesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2020) 275 final.

Liite: COM(2020) 275 final

Bryssel 1.7.2020
COM(2020) 275 final

2020/0137 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

**kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta
ammatillisesta koulutuksesta**

{SWD(2020) 123 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Komission 14. tammikuuta 2020 antamassa tiedonannossa *Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi*¹ ilmoitettiin, että komissio esittää ehdotuksen ammatillista koulutusta koskevaksi neuvoston suositukseksi² kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymiskyvyn tukemiseksi. Se on tärkeä osa meneillään olevaa **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin** periaatteen 1 ”koulutus ja elinikäinen oppiminen” täytäntöönpanoa.

Rooman sopimuksessa määritelty yhteinen ammattikoulutuspolitiikka eteni vuonna 2002 käynnistetyllä Kööpenhaminan prosessilla, jossa ovat yhdessä mukana jäsenvaltiot, työmarkkinaosapuolet ja komissio ja jota tukevat myös ammatillisen koulutuksen tarjoajien järjestöt. **EU:ssa ammatillisen koulutuksen saaneita on noin puolet keskiasteen tutkinnon suorittaneista.** Ammatillinen koulutus tähtää siihen, että nuoret valmistautuvat siirtymään työelämään onnistuneesti, ja sillä myös vastataan työikäisten täydennys- ja uudelleenoulutustarpeisiin monin eri tavoin: sillä autetaan työllisiä jatkamaan taitojensa parantamista, sopeuttamaan heitä muuttuviin työtarpeisiin tai selviämään työn muutoksista ja työttömiä hankkimaan taitoja, joita palaaminen työmarkkinoille edellyttää; yleisemmin sillä lisätään oppijoiden toimintamahdollisuuksia sellaisilla tiedoilla, taidoilla ja asenteilla, joita menestyminen työelämässä sekä sosiaalinen ja henkilökohtainen kehittyminen edellyttävät.

Covid-19 pandemia on häirinnyt vakavasti koulutustoimintaa, myös ammatillista koulutusta, kaikkialla Euroopassa. Vaikka jäsenvaltiot ovat siirtyneet nopeasti digitaalisiin opetustapoihin, rajoittamistoimenpiteet ja niistä seurannut kriisi ovat koetelleet järjestelmän selviytymiskykyä. Ammatillisen koulutuksen tilannetta on entisestään pahentanut se, että käytännön harjoittelu – eli työssäoppiminen ja oppisopimuskoulutus – on useimmilla aloilla keskeytetty³.

Talouden elpyminen covid-19-kriisistä tarjoaa mahdollisuuden nopeuttaa ammatillisen koulutuksen uudistuksia ja vahvistaa sen selviytymiskykyä, erityisesti digitalisoimalla opetustarjontaa ja -menetelmiä ja sopeutumalla joustavasti työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin. Tähän kuuluu myös se, että on tarpeen varmistaa, että digitaaliset välineet ja teknologia ovat kaikkien oppijoiden, opettajien ja kouluttajien saatavilla ja että samalla toteutetaan tarkoituksenmukaisia ohjaustoimenpiteitä. Digitaalisilla välineillä, kuten simulaattoreilla sekä virtuaalisella ja laajennetulla todellisuudella, voidaan lisätä koulutuksen saatavuutta ja tehokkuutta erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, jotka tarjoavat oppisopimuspaiikkoja. Yritysten yhteisillä koulutuskeskuksilla ja ammatillisen koulutuksen huippuyksiköillä voi myös olla tässä tärkeä rooli.

¹ Komission tiedonanto *Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi*, COM(2020)14 final.

² Ammatillisella koulutuksella tarkoitetaan koulutusta, jolla pyritään antamaan nuorille ja aikuisille tietyissä ammateissa tai laajemmin työmarkkinoilla tarvittavat tiedot, osaaminen, ammattitaito ja/tai pätevyys, ja sitä voidaan tarjota virallisissa tai epävirallisissa yhteyksissä eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen kaikilla tasoilla, korkea-asteen koulutus mukaan lukien.

³

https://www.cedefop.europa.eu/files/cedefop_community_apprenticeship_experts_synthesis_how_are_european_countries_managing_apprenticeships_to_respond_to_the_coronavirus_crisis.pdf

Pandemian odotetaan johtavan EU:n historian syvimpään taantumaa, ja työmarkkinoille tulevien nuorten on tällaisena aikana vaikeampi löytää ensimmäinen työpaikkansa⁴. Aiemmat kriisit ovat osoittaneet, että nuoret joutuvat todennäköisesti kärsimään eniten. Tämän vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että ammatillisen koulutuksen järjestelmiä vahvistetaan covid-19-kriisistä toipumista varten, sillä ammatillinen koulutus osoittautui olennaiseksi tekijäksi, kun edellisen talous- ja rahoituskriisin aikana pyrittiin tukemaan nuorisotyöllisyyttä. Erityisesti oppisopimuskoulutus ja työssäoppiminen mutta myös työttömille suunnatut lyhytkestoiset ammatillisen koulutuksen ohjelmat ovat osoittautuneet keinoiksi, joilla voidaan parantaa työllistettävyyttä ja helpottaa työmarkkinoille pääsyä tai paluuta⁵. Tällä ehdotuksella edistetään erityisesti oppisopimuskoulutuksen ja muiden **nuorisotakuun** piiriin kuuluvien ammatillisten ohjelmien korkealaatuista tarjontaa, kun varmistetaan niiden tarkoituksenmukaisuus työmarkkinoiden kannalta sekä ammatillisen koulutuksen digitalisaatio ja ympäristökestävyys. Ehdotuksessa myös kehoitetaan lisäämään tukea oppisopimuskoulutukselle ja eurooppalaiselle oppisopimusyhteenliittymälle, jotta voidaan uudistaa ja tehostaa sitoutumista laadukkaisiin ja tehokkaisiin oppisopimuskoulutusmahdollisuuksiin.

Ammatillisen koulutuksen järjestelmien nykyaikaistaminen on aiheellista myös siksi, että **työelämä ja osaaminen ovat muutoksen keskellä**. Käynnissä oleva kehitys, kuten tuotannon ja palvelujen automatisointi ja digitalisointi, muuttavat edelleen työmarkkinoiden luonnetta. Lisäksi laajempi kaksitahoinen siirtyminen **digitaalisempaan ja vihreämpään talouteen** edellyttää, että ammatillista koulutusta mukautetaan siten, että ammatillisessa koulutuksessa olevat oppijat saavat vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta tarvittavat taidot ja että samalla vahvistetaan ammatillisen koulutuksen keskeinen asema **elinikäisen oppimisen jatkumossa** ja lujitetaan sitä. Erityisesti monialainen oppiminen ja kuilun kurominen umpeen aiemmin muodollisesti erillisten tai rinnakkaisten oppimisalojen välillä, kuten terveystieteiden ja ympäristöalan välillä, on tässä yhteydessä olennaisen tärkeää⁶.

Kun otetaan huomioon eurooppalaisen koulutusyhteistyön poliittiset puitteet ja se, että ammatillisen koulutuksen erityiset painopisteet päättyvät vuonna 2020, on mahdollista määritellä uusi ja kunnianhimoisempi ammatillista koulutusta koskeva unionin politiikka, jolla vastataan edellä kuvattuihin haasteisiin. Yleistavoitteena pitäisi olla EU:n ammatillista koulutusta koskevan politiikan nykyaikaistaminen. Näin vastataan laajoihin täydennys- ja uudelleen koulutustarpeisiin, joita syntyy yhteisestä tavoitteesta sopeutua 2000-luvun haasteisiin ja erityisesti tukea toipumista covid-19-pandemiasta ja osaltaan rakentaa kestävämpää, oikeudenmukaisempaa ja selviytymiskykyisempää Euroopan unionia.

Ehdotus liittyy kiinteästi muihin tuleviin komission poliittisiin aloitteisiin, erityisesti komission tiedonantoon *Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukykyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskykyyn tueksi*⁷ ja tiedonantoon *Nuorisotyöllisyyden tukeminen: silta työpaikkoihin seuraavalle sukupolvelle*⁸, digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaan, eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisiin puitteisiin (ET 2020) ja eurooppalaiseen koulutusalueeseen, jotka kattavat koulutuksen kaikki tasot ja tyypit.

⁴ Euroopan talousennuste, kevät 2020. Institutional paper 125, toukokuu 2020, Euroopan komissio.

⁵ Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden työllisyysaste on ollut hitaassa nousussa: vuonna 2009 se oli 73,7 prosenttia ja nousi 79,5 prosenttiin vuonna 2018.

⁶ Kuten esimerkiksi vuonna 2019 annetussa tiedonannossa *Euroopan unionin strateginen lähestymistapa ympäristössä oleviin lääkeaineisiin* suositellaan.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1593072994051&uri=CELEX:52019DC0128>

⁷ COM(2020) 274 final.

⁸ COM(2020) 276 final.

- **Ehdotuksen soveltamisala**

Komission ehdotuksella kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta annettavaksi neuvoston suositukseksi pyritään uudistamaan EU:n ammatillista koulutusta seuraavasti:

- (a) **nykyaikaistetaan ammatillista koulutusta koskevaa unionin politiikkaa** tukemalla siirtymistä vihreään ja digitaaliseen talouteen väestörakenteen muuttuessa ja kansallisten ammatillisen koulutuksen järjestelmien ylöspäin tapahtuvaa lähentymistä. Koska ammatillisella koulutuksella ja erityisesti oppisopimuskoulutuksella on ratkaiseva merkitys työllistettävyyden parantamisessa, ehdotetulla nykyaikaistamisella **tuetaan myös nuorten työllistettävyyttä sekä täydennys- ja uudelleen koulutusta tarvitsevia aikuisia**. Siihen sisältyy lisäksi digitaalisten välineiden käytön lisääminen ja ammatillisen koulutuksen järjestelmien digitalisoinnin jatkaminen, millä tuetaan selviytymiskyvyn parantamista;
- (b) **vahvistetaan ammatillisen koulutuksen keskeinen asema elinikäisen oppimisen jatkumossa** ja sen vahvat yhteydet kaikkiin koulutusaloihin, mikä edellyttää läpäisevyyttä ja avoimuutta;
- (c) **virtaviivaistetaan Euroopan yhteistyöprosessia** ammatillisen koulutuksen alalla yhdentämällä ja sopeuttamalla ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen (EQAVET) ja joustavuuden sekä räätälöidyn tarjonnan (ECVET) välineitä;
- (d) **yksinkertaistetaan ammatillisen koulutuksen hallinnointia unionin tasolla** (mikä liittyy nykyisten ECVET- ja EQAVET-suositusten liittämiseen nyt käsillä olevaan ehdotukseen ja niiden kumoamiseen tämän seurauksena) ja määritellään työmenetelmät, unionin tason tukitoimet ja valvontapuitteet, jotta voidaan arvioida tämän suosituksen täytäntöönpanon edistymistä täysin yhdensuuntaisesti laajempien koulutuksen hallinnointipuitteiden kanssa.

Kansallisella tasolla toteutettavien toimien uudet osatekijät ovat käytännössä seuraavat:

- **korostetaan ammatillisen koulutuksen järjestelmien ratkaisevaa roolia** työmarkkinoille tulevien **nuorten kannalta**, minkä lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestelmillä olisi oltava yhtä tärkeä rooli täydennys- ja uudelleen koulutusta tarvitsevien aikuisten kannalta;
- **annetaan ammatillisen koulutuksen tarjoajille autonomia**, jonka turvin ne voivat reagoida nopeasti osaamiseen liittyviin haasteisiin, tarjota nopeita uudelleen koulutusohjelmia ja toimia tiiviissä yhteistyössä sekä yksityisen että julkisen sektorin työnantajien kanssa;
- **modularisoidaan ammatillisen koulutuksen ohjelmia** ja laajennetaan niitä korkeampiin pätevyystasoihin ja mikrotutkintoihin;
- **kytketään ammatillinen koulutus tulevaisuuteen suuntautuviin talousstrategioihin ja innovointijärjestelmiin**;
- **edistetään** (lähinnä Erasmus+ -ohjelman kautta) **amatillisen koulutuksen huippuyksiköitä**⁹, joilla on yhteys älykkäisiin erikoistumisstrategioihin ja jotka

⁹ Ammatillisten koulutuksen huippuyksiköiden on tarkoitus toimia maailmanluokan vertailukohtina erityisalojen koulutuksessa sekä nuorten peruskoulutuksen että aikuisten täydennys- ja uudelleen koulutuksen osalta tarjoamalla joustavaa ja oikea-aikaista koulutusta yritysten osaamistarpeisiin. Ne toimivat paikallisesti, ovat tiiviisti osa paikallisia innovaatioekosysteemejä ja -klustereita ja kokoavat yhteen monenlaisia paikallisia kumppaneita, kuten ammatillisen koulutuksen

tarjoavat innovatiivisia palveluja, joihin sisältyy klustereita¹⁰, yrityshautomoita, startup-yritysten tukea ja teknologian levittämistä, erityisesti pk-yrityksiä varten. Näin pyritään siihen, että ammatillinen koulutus on selviytymiskykyistä ja sopeutuu lisääntyvään digitalisaatioon ja että sillä on digitaaliset valmiudet ja se tukee siirtymistä taantuvilta aloilta uusille kasvualoille;

- **sisällytetään ympäristö- ja sosiaalinen kestävyys** ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmiin ja organisaatiohallintoon, myös kytkemällä ympäristönäkökohdat muihin aloihin;
- **varmistetaan parempi läpäisevyys** eri koulutusjärjestelmien välillä;
- covid-19-pandemian yhteydessä **lisätään ammatillisten oppilaitosten digitaalista valmiutta** tukemalla erityisesti digitalisaatioon liittyviä uusia oppimisympäristöjä, työkaluja ja pedagogiaa, jotka soveltuvat sekä ammatillisen koulutuksen erityisiin että laaja-alaisiin oppisuunnitelmiin ja -sisältöihin, ja ottamalla digitalisaatioon liittyvät seikat mukaan EQAVET-puitteisiin;
- **lisätään ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta** oppijoiden ja yritysten, myös mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten osalta esimerkiksi kansainvälistymisen ja Erasmus+ -ohjelman oppijoille ja henkilöstölle tarjoamien liikkuvuusmahdollisuuksien ja muiden rahoitusmahdollisuuksien avulla;
- puututaan **sukupuolittumisen** ja sukupuolen osalta stereotyyppisten valintojen torjumiseen ja tuetaan monimuotoisuutta ja osallistuvuutta;
- **määritellään indikaattorit ja tavoitteet**, jotta voidaan sekä määrällisesti että laadullisesti seurata ammatillisen koulutuksen järjestelmien suorituskykyä.

Sen lisäksi, että ehdotuksessa vahvistetaan uudelleen ammatillista koulutusta käsittelevän kolmikantaisen neuvoa-antavan komitean rooli, siinä myös esitetään seuraavia **EU-tasoisia uusia tekijöitä**:

- **tarjotaan tukipalvelu**, joka palvelee ammatillisen koulutuksen järjestelmien eri osia (esimerkiksi oppisopimuskoulutusta, ammatillisen koulutuksen huippuyksiköitä, ammatillista jatkokoulutusta tai laadunvarmistusta) ja jossa yhdistyy useiden erillisten tukirakenteiden hallinto (EQAVET- ja ECVET-sihteeristö, oppisopimuskoulutuksen tukipalvelut, asiantuntijatyöryhmät);
- **tuetaan ammatillisten oppilaitosten digitaalista valmiutta** tehostamalla Selfie-välineen käyttöä ja laajentamalla sitä asteittain työpohjaiseen oppimiseen¹¹;

tarjoajia, työnantajia, tutkimuskeskuksia, kehittämiskeskuksia ja työvoimapalveluja. Näin luodaan eräänlaisia osaamisen ekosysteemejä, jotka edistävät alueellista, taloudellista ja sosiaalista kehitystä, innovointia ja älykkäitä erikoistumisstrategioita.

¹⁰ Teollisuusklusterit ovat tietyssä paikassa sijaitsevien ja tiivistä yhteistyötä tekevien erikoistuneiden yritysten (usein pk-yritysten) ja muiden niihin liittyvien tukitoimijoiden muodostamia ryhmiä. Euroopassa on noin 3 000 erikoistunutta klusteria, jotka työllistävät 54 miljoonaa ihmistä. EU:n uudistetussa teollisuuspoliittisessa strategiassa klusterit tunnustetaan tehokkaaksi taloudellisen kehityksen välineeksi, jolla tuetaan teollista innovointia ruohonjuuritasolla.

¹¹ Selfie (Self-reflection on Effective Learning by Fostering the use of Innovative Educational Technologies) on maksuton, helppokäyttöinen ja räätälöitävä itsearviointiväline, jonka avulla koulut voivat arvioida tilannettaan digitaalijan oppimisessa. Sen on kehittänyt yhteinen tutkimuskeskus (JRC), ja tavoitteena on auttaa kouluja sisällyttämään digitaalitekniikkaa opetukseen, oppimiseen ja opiskelijoiden arviointiin. Väline auttaa havaitsemaan hyvin toimivat ja toisaalta parannuksia kaipaavat osa-alueet ja näkemään, missä painopisteiden olisi hyvä olla. Väline on saatavilla Euroopan unionin 24 virallisella kielellä, ja muita kieliä on tarkoitus lisätä ajan myötä. Selfie-itsearviointiväline kerää

- **edistetään Euroopan ammatillista koulutusta maailmanlaajuisena vertailukohtana taitojen kehittämisessä** ja tehostetaan liikkuvuutta sekä ammatillisten tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tunnustamista, myös kehittämällä eurooppalaisia ammatillisen koulutuksen ydinprofileja osana Europass-palvelualustaa ja täydentämällä niitä tarvittaessa ammatillisella digitaalisuudella;
- **otetaan käyttöön ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksessa vertaisarviointiprosessi**, jotta tuetaan laadun, avoimuuden ja keskinäisen luottamuksen lähentymistä ylöspäin.

Poliittinen tausta

Vastauksena covid-19-kriisiin komissio on ehdottanut rohkeaa ja kattavaa **korjaus- ja valmistautumissuunnitelmaa seuraavaa sukupolvea varten**. Suunnitelmaan kuuluu etenemisohjelma, jolla voidaan käynnistää Euroopan talous, suojella ja luoda työpaikkoja, tehostaa vihreää ja digitaalista siirtymää ja tehdä siitä oikeudenmukaisempi, selviytymiskykyisempi ja kestävämpi tuleville sukupolville. Siinä korostuu, että taitojen, osaamisen ja ammattitaidon parantaminen ja mukauttaminen on yhä tärkeämpää.

Euroopan unionin elpymisvälineellä (Next Generation EU)¹² hankitaan rahamarkkinoilta vuosina 2021–2024 uutta rahoitusta äskettäin ehdotettuja **elpymis- ja palautumistukivälinettä**¹³ sekä **koheesiota ja Euroopan alueita tukevaa elpymisapua**¹⁴ varten. Kumpaankin ohjelmaan kuuluu investointeja **taitoihin ja koulutukseen**, joilla luodaan perusta vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä edistävälle talouden elpymiselle. Komissio on myös mukauttanut ehdotustaan, joka koskee tulevaa Euroopan sosiaalirahasto plussaa, jotta siitä voitaisiin entistä enemmän tukea **nuorisotyöllisyystoimenpiteitä sekä koulutusta ja osaamista**.

Osana elvytysstrategiaa komissio on myös ehdottanut huomattavaa 30 miljardin lisärahoitusta **oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon**, jolloin sen kokonaismäärä olisi 40 miljardia euroa. Tätä rahoitusta käytetään ilmastoneutraaliuteen siirtymisen aiheuttamien sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseen niille eniten alttiilla alueilla esimerkiksi tukemalla työntekijöiden uudelleen koulutusta, auttamalla pk-yrityksiä luomaan uusia taloudellisia mahdollisuuksia ja tekemällä investointeja puhtaaseen energiaan siirtymiseen ja kiertotalouteen¹⁵.

Tämä liittyy **Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan**, joka on EU:n uusi kasvustrategia. Sen tavoitteena on tehdä EU:sta oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jonka talous on nykyaikainen, resurssitehokas ja kilpailukykyinen. Kasvihuonekaasujen nettopäästöistä pyritään eroon vuoteen 2050 mennessä, ja kasvuun pyritään lisäämättä resurssien käyttöä. **Kiertotalouteen**¹⁶ investoiminen voi auttaa EU:ta vähentämään riippuvuuttaan ulkoisista toimittajista ja kasvattamaan EU:n kykyä selviytyä maailmanlaajuisista toimitusongelmista. Tulossa olevassa **kunnostamiseen kannustavassa aloitteessa** keskitytään työpaikkojen

anonyymisti oppilaiden, opettajien ja koulunjohtajien näkemyksiä siitä, miten teknologiaa käytetään heidän koulussaan. Tämä tehdään käyttämällä lyhyitä väitteitä ja kysymyksiä ja yksinkertaista arviointiasteikkoa 1–5. Väitteet kattavat esimerkiksi johtajuuden, infrastruktuurin, opettajankoulutuksen ja oppilaiden digitaalisten taitojen kaltaisia aloja. Itsearviointin tuloksia voidaan käyttää strategisesti järjestelmä- tai institutionaalisella tasolla, kun seurannan yhteydessä rakennetaan valmiuksia tai tehdään infrastruktuuri-investointeja todettujen puutteiden mukaisesti.

¹² COM(2020) 456 final.

¹³ COM(2020) 408 final.

¹⁴ COM (2020) 451 final

¹⁵ COM(2020) 442 final.

¹⁶ COM(2020) 98 final.

luomiseen rakennus- ja kunnostusaloilla sekä muilla työvoimavaltaisilla aloilla¹⁷. Näiden alojen siirtymät lisäävät uudelleen- ja täydennyskoulutuksen tarvetta. Ammatillisen koulutuksen ohjelmilla voi olla keskeinen rooli tällaisten taitojen tuottamisessa ja todennäköisesti merkittävä rooli myös muiden Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan kuuluvien aloitteiden toteuttamisessa¹⁸.

Komissio on lisäksi hyväksynyt **Euroopan uuden teollisuusstrategian**¹⁹ vastatakseen vihreän ja digitaalisen siirtymän kaksitahoiseen haasteeseen. Siinä kehoitetaan toimimaan määrätietoisesti, jotta elinikäinen oppiminen saadaan kaikkien ulottuville, ja varmistamaan, että koulutus pysyy kaksitahoisen siirtymän tahdissa. Siinä myös kehoitetaan ammatillisen koulutuksen järjestelmiä tarjoamaan lisää tutkijoita, insinöörejä ja tekniikoita työmarkkinoille. **Pk-yritysstrategiassa kestävä ja digitaalinen Eurooppa varten** korostetaan samalla tavoin sitä, että yhä useampien pk-yritysten on haasteellista löytää tarvittavia taitoja, sekä sitä, että osaavan henkilöstön tai kokeneiden johtajien saatavuus on edelleen suurin ongelma neljännekselle Euroopan unionin pk-yrityksistä²⁰. Ammatillinen koulutus on erityisen tärkeää pk-yrityksille, jotta ne voivat varmistaa, että niiden työvoimalla on työmarkkinoilla tarvittavat taidot.

Meneillään olevan digitalisaatiokehityksen mahdollisuudet ja haasteet ja EU:n näihin antama vastaus on kuvattu strategiassa **Euroopan digitaalinen tulevaisuus rakentamassa**, jossa painottuu tarve investoida kaikkien eurooppalaisten koulutukseen ja digitaalisiin taitoihin ottaen huomioon **Sukupuolten tasa-arvoa koskevan strategian 2020–2025**²¹.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

SEUT-sopimuksen 166 artiklan 1 kohdassa todetaan, että unioni toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä. Unionin toiminnalla pyritään SEUT-sopimuksen 166 artiklan 2 kohdan mukaan

- helpottamaan teollisiin muutoksiin mukautumista erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella,
- parantamaan valmentavaa ammatillista koulutusta ja jatkokoulutusta ammattiin pääsyn ja palaamisen helpottamiseksi työmarkkinoilla,
- helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorison, liikkuvuutta,

¹⁷ COM(2020) 456 final.

¹⁸ Esimerkiksi vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa (COM(2020) 380 final) korostuu siirtyminen vihreään talouteen ja luonnon monimuotoisuuden häviämisen torjunta, ja siinä keskitytään työvoiman koulutukseen ja uudelleen koulutukseen monilla eri aloilla. Näin myös osaltaan edistetään tulevaa saasteettomuustoimintasuunnitelmaa ilman, veden ja maaperän suojelemiseksi. Tässä yhteydessä on tärkeää koota yhteen eri alojen, kuten ympäristö- ja terveysalan koulutus ja osaaminen, jotta näihin yhä monialaisempiin haasteisiin voidaan vastata. Pellolta pöytään -strategialla (COM(2020) 381 final) pyritään muuttamaan tapaa, jolla ruokaa tuotetaan ja toimitetaan lautasillemme, ja myös siinä tunnustetaan tietämyksen ja ohjauksen keskeinen rooli siirtymän tukemisessa.

¹⁹ COM(2020) 102 final.

²⁰ COM(2020) 103 final.

²¹ Komission tiedonanto *Tasa-arvon unioni: Sukupuolten tasa-arvoa koskeva strategia 2020–2025*, COM(2020) 152 final.

- kannustamaan koulutuslaitosten tai ammatillisten koulutuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä,
- kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden ammatillisten koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.

SEUT-sopimuksen 165 artiklan 1 kohdassa määrätään, että unioni myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä. Unionin toiminnalla pyritään SEUT-sopimuksen 165 artiklan 2 kohdan toisen ja neljännen luetelmakohdan mukaan

- edistämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa rohkaisemalla tutkintotodistusten ja opintojaksojen tunnustamista akateemisessa maailmassa,
- kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmien yhteisissä kysymyksissä.

• **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Kun EU toimii laadukkaan yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi ja ammatillista koulutusta koskevan politiikan täytäntöönpanemiseksi, sillä on vastuu kannustaa jäsenvaltioita yhteistyöhön tukemalla ja täydentämällä niiden toimia tarpeen mukaan.

Ammatillisen koulutuksen järjestelmien laatu ja lähentyminen tukevat ihmisten, tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta, EU:n työvoiman selviytymiskykyä ja viime kädessä kestävien sisämarkkinoiden onnistunutta toimintaa, mikä voidaan toteuttaa vain Euroopan tasolla.

SEUT-sopimuksen 166 artiklan 1 kohdassa määrätään, että unioni toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.

SEUT-sopimuksen 165 artiklan 1 kohdassa määrätään, että unioni myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä.

Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ehdotuksessa kuvaillaan unionin ammatillista koulutusta koskevaa uutta politiikka ja annetaan tätä koskevia suosituksia.

Tällä suosituksella ei rajoiteta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY²², sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2013/55/EU²³, soveltamista.

• **Suhteellisuusperiaate**

Suosituksessa ehdotetut toimet ovat oikeassa suhteessa haluttuihin tavoitteisiin. Ehdotuksella neuvoston suositukseksi tuetaan yksittäisten maiden käynnistämiä uudistusprosesseja ja täydennetään jäsenvaltioiden toimintaa ammatillisen koulutuksen alalla. Ehdotetussa toimessa kunnioitetaan jäsenvaltioiden käytänteitä ja järjestelmien monimuotoisuutta. Siinä otetaan huomioon jäsenvaltioiden tarve eriytettyyn lähestymistapaan, joka heijastaa niiden erilaisia taloudellisia, rahoituksellisia ja sosiaalisia tilanteita sekä erilaisia työmarkkinaolosuhteita.

²² EUVL L 255, 30.9.2005.

²³ EUVL L 354, 28.12.2013.

- **Toimintatavan valinta**

Ehdotettu toimintatapa on neuvoston suositus, jossa kunnioitaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatetta. Se rakentuu voimassa olevalle Euroopan unionin lainsäädännölle ja kuuluu niihin toimintatapoihin, jotka ovat käytettävissä Euroopan unionin toimiin koulutuksen ja työllisyyden aloilla. Oikeudellisena välineenä se osoittaa, että jäsenvaltiot sitoutuvat tässä suosituksessa esitettyihin toimenpiteisiin, ja tarjoaa vankan poliittisen perustan Euroopan unionin tason yhteistyölle tällä alalla siten, että jäsenvaltioiden toimivalta koulutus-, sosiaali- ja työllisyyspolitiikan alalla otetaan täysimääräisesti huomioon.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset

Ei sovelleta.

Sidosryhmien kuuleminen

Vuodesta 2017 lähtien on järjestetty perusteellinen ja kohdennettu kuuleminen, jonka tarkoituksena on määritellä tulevaisuuden vaatimuksia vastaavan ammatillisen koulutuksen kulmakivet uusia suuntauksia ja haasteita silmällä pitäen (digitalisaatio, automaatio, robotiikka, tekoäly, vihreä ja kestävä talous, mukaan lukien ilmastonmuutos, globalisaatio, uudet liiketoimintamallit, työn organisoinnin uudet muodot, väestökehitys, ikääntyminen, muuttoliike).

Tällaisiin kuulemisiin ovat osallistuneet kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät:

- jäsenvaltiot ja työmarkkinaosapuolet, jotka kokoontuvat ammatillisen koulutuksen alan pääjohtajien ja ammatillista koulutusta käsittelevän kolmikantaisen neuvoa-antavan komitean piirissä, joka on antanut aiheesta lausunnon ”[Opinion on the future of Vocational Education and Training post 2020](#).”
- Euroopan tason työmarkkinaosapuolet (ja niiden kannanotot: [ETUC](#), [SME United](#) ja [BusinessEurope](#)) ja erityiskuulemisessa tammikuussa 2020 sekä;
- [eurooppalaiset ammatillisen koulutuksen tarjoajien järjestöt](#).

komission maaliskuu-toukokuussa 2020 toteuttama [kyselytutkimus covid-19-pandemian haasteista ja vaikutuksista ammatilliseen koulutukseen](#), josta saatiin seuraavat tulokset:

- etäopiskelumateriaalin luomiseen on käytettävissä useita välineitä. Yleensä ammatillisen koulutuksen verkkoaineisto on kuitenkin vähemmän kehittynyttä, kun tarkastellaan koulutuksen ja työssäoppimisen käytännöllisiä osia;
- ammatillisessa koulutuksessa olevat oppivat voivat olla heikommassa asemassa muihin opintopolkuihin nähden, sillä koulujen yleisiin oppiaineisiin panostetaan enemmän ja tyypillisesti ammatilliseen sisältöön vähemmän;
- oppisopimuskoulutuksen ”toimitusketjussa” on huomattavia häiriöitä. Oppisopimuskoulutuksessa olevat ovat suurelta osin keskeyttäneet opintonsa niillä aloilla, jotka on suljettu (esimerkiksi ravintolat, hyvinvointi, matkailu ja valmistusteollisuus). Joissakin tapauksissa keskeyttäminen ja tapauksen mukaan taloudellisen korvauksen päättymisen lisää keskeyttämisastetta;
- työnantajien mahdollisuudet keskittyä joko nuorten tai omien työntekijöidensä koulutukseen ovat liiketoiminnan jatkuvuuden varmistamiseen liittyvien huolten ohella vähäiset. Osa työnantajista ja koulutuksen tarjoajista on kuitenkin parhaalla

mahdollisella tavalla hyödyntänyt eristystoimenpiteiden aikaa tukeakseen työntekijöidensä koulutusta ja nopeuttaakseen digitaalisten oppimisjärjestelmien ja -sisältöjen käyttöönottoa;

- vaikka on huomattava haaste sekä opettajille ja kouluttajille että oppijoille sopeutua nopeasti tähän dramaattiseen muutokseen, monet sidosryhmät ovat ilmoittautuneet tarjoamaan apuaan (ammattillisen koulutuksen tarjoajat, paikallishallinto, kustantajat, kansalaisjärjestöt, yritykset jne.);
- sellaista eurooppalaista verkkoalustaa (joka on turvallinen, laadultaan varmistettu, monikielinen jne.), jolla tarjottaisiin mahdollisuuksia verkottumiseen ja hyvien käytäntöjen vaihtoon ja jolla myös tarjottaisiin digitaalisia ratkaisuja työssäoppimiseen, kaivataan suuresti.

Myös vastaava Cedefopin toteuttama analyysi antaa viitteitä joistakin ammatillisen koulutuksen alan kohtaamista haasteista: etäopiskelu on hajanaista ja sen käyttö riippuu suuresti koulujen ja opettajien sähköisistä taidoista ja niiden saatavuudesta sekä asianomaisista aloista itsestään. Sen käyttö vaihtelee pelkämästä viestinnästä tai yhteydenpidosta opiskelijoihin aina resurssien (videoiden jne.) asettamiseen saataville ja varsinaiseen opetukseen. Analyysistä kävi myös ilmi, että oppisopimusopiskelijat jatkavat koulutustaan ja työtään erityisesti yrityksissä, jotka tarjoavat keskeisiä palveluja, kuten terveydenhuoltoa ja elintarvikkeita, kunhan terveys- ja turvallisuustoimenpiteitä noudatetaan. Oppisopimusopiskelijat ovat sitä vastoin suurelta osin lopettaneet koulutukseen osallistumisen niillä aloilla, jotka on sääntelyllä suljettu, kuten useimmissa maissa hotelli- ja ravintola-, hyvinvointi- ja matkailuala²⁴. Koska nämä alat ovat naisvaltaisia, arvioidaan, että vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti heihin.

Ammatillista koulutusta koskevan tulevan politiikan määrittelyssä käytettiin laajemmalla kannalta seuraavia tietoja ja foorumeita:

- Cedefopin hanke, joka käsittelee ammatillisen koulutuksen luonteen ja roolin muuttamista Euroopassa [“Changing nature and role of vocational education and training in Europe”](#) (2016–2018),
- Cedefopin ammatillista koulutusta koskeva mielipidekysely (2017), joka perustuu yhteensä 35 646:n jäsenvaltioiden kansalaisen vastauksiin,
- ammatillista liikkuvuutta koskeva komission tutkimus [”Vocational mobility in Europe: analysing provision, take-up and impact”](#) (2019),
- Euroopan ammattitaitoviikon aikana käydyt keskustelu (2018, 2019),
- OECD:lta ja ILO:lta saatu lisänäyttö.

Ehdotus ammatillista koulutusta koskevien EU:n erityisvälineiden eli ECVET:in ja EQAVET:in muuttamiseksi ja niiden osien yhdentämiseksi sekä alkuperäisten välineiden kumoamiseksi perustuu seuraaviin:

- EU:n ammatillisen koulutuksen välineitä (EQAVET and ECVET) koskeva erityis[tutkimus](#) (2019), jossa otetaan huomioon aiemmat arviointitutkimukset,
- tulokset ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean perustaman työryhmän tekemästä työstä. Ryhmä perustettiin sopimaan eurooppalaisten ammatillisen

²⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/fr/news-and-press/news/how-european-countries-manage-apprenticeships-respond-coronavirus-crisis>

koulutuksen välineiden tulevasta kehittämisestä (vuoden 2019 ensimmäinen puolisko).

Ehdotuksen vaikutus neuvoston suosituksiin ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaisesta siirtojärjestelmästä (ECVET) ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaisesta viitekehyksestä (EQAVET) sekä ehdotetut jatkotoimet

Vuoden 2009 jälkeen on laadittu ja pantu täytäntöön kaksi ammatillisen koulutuksen erityisvälinettä, joilla tuetaan jäsenvaltioita ammatillisen koulutuksen joustavuuden lisäämisessä (amatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä – ECVET) ja ammatillisen koulutuksen järjestelmien laadun parantamisessa (amatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys – EQAVET). Tuoreista arvioinneista saatujen tulosten mukaan kumpaakin välinettä on syytä nykyaikaistaa ja virtaviivaistaa.

ECVET-suosituksen²⁵ tavoitteena oli parantaa oppimistulosten tunnustamista, keräämistä ja siirtämistä, tukea liikkuvuutta ja elinikäistä oppimista sekä EU:n ammatillisen koulutuksen opintosuoritusjärjestelmän perustamista. Aloitetta kehitettiin edelleen vuonna 2002 annetun ammatillisen koulutuksen alan eurooppalaisen yhteistyön tehostamisen tulevia painopisteitä koskevan Kööpenhaminan julistuksen²⁶ pohjalta. Julistuksessa todettiin, että tarvitaan järjestelmä ”amatillisen pätevyyden ja/tai tutkintojen avoimuuden, vertailukelpoisuuden, siirrettävyyden ja tunnustamisen edistämiseksi eri maiden välillä ja eri tasoilla”.

Edellä mainittujen EU:n ammatillisen koulutuksen välineitä koskevien arviointien mukaan ECVET on laajalti edistänyt laadukkaampaa liikkuvuutta oppimistulosyksiköiden käytön ja dokumentoinnin avulla, kun lähes kaikki jäsenvaltiot käyttävät nyt ECVET-järjestelmää kansainvälisessä liikkuvuudessa. ECVET-pisteiden käsitettä ei kuitenkaan ole yleisesti sovellettu eikä ECVET ole johtanut eurooppalaisen opintosuoritusjärjestelmän kehittämiseen ammatillisessa koulutuksessa.

Sidosryhmien kuulemisen aikana saadun palautteen ja ECVET-järjestelmän täytäntöönpanosta viimeisten kymmenen vuoden aikana saatujen kokemusten perusteella tähän ehdotukseen sisältyy ja siinä vahvistetaan tiettyjä vuoden 2009 ECVET-suosituksen osia ja luovutaan muista, jotka eivät tuo lisäarvoa tai vastaa todelliseen tarpeeseen ammatillisen koulutuksen järjestelmissä. Näitä osia ovat erityisesti seuraavat:

- Periaate, jonka mukaan tutkinnot koostuvat oppimistulosyksiköistä, on otettu mukaan ja sitä vahvistetaan ehdotuksessa. Tätä pidetään ennakoedellytyksenä ammatillisen koulutuksen ohjelmien joustavuuden lisäämiselle ja validoinnin helpottamiselle, millä tehostetaan täydennys- ja uudelleen koulutuksen käyttöä. Se on tärkeää myös ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden liikkuvuuden helpottamiseksi ja tällaisten liikkuvuusjaksojen aikana suoritettujen oppimistulosten tunnustamiseksi. Lisäksi sillä voidaan tukea ammatillisen koulutuksen tutkintojen vastavuoroista automaattista tunnustamista ja alakohtaista yhteistyötä, myös alakohtaista osaamisyhteistyötä koskevan suunnitelman²⁷ kautta annettavalla tuella. Tätä varten

²⁵ EUVL C 155, 8.7.2009.

²⁶ Kööpenhaminassa 29. ja 30. marraskuuta 2002 kokoontuneiden Euroopan unionin ammatillisesta koulutuksesta vastaavien ministereiden sekä Euroopan komission julistus ammatillisen koulutuksen tehostetusta yhteistyöstä Euroopassa.

²⁷ Alakohtaista osaamisyhteistyötä koskeva suunnitelma on uusi strateginen lähestymistapa, jolla sidosryhmät saadaan liikkeelle kehittämään kysyntälähtöistä alakohtaista osaamisstrategiaa Euroopassa. Se tarjoaa vahvan perustan laajempien ponnistelujen käynnistämiseksi. Tähän mennessä sitä on kokeiltu seuraavilla aloilla: lisäaineiden valmistus, autoteollisuus, akkuteollisuus, biotalous, rakentaminen,

tutkitaan eurooppalaisten ammatillisten ydinprofiilien käsitettä, jolloin tavoitteena on määritellä tietty osuus yhteisestä koulutussisällöstä Euroopan tasolla. Profiilien avulla on mahdollista merkittävästi helpottaa oppijoiden ja työntekijöiden liikkuvuutta, tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattista tunnustamista ja ammatillisen koulutuksen yhteisten tutkintojen ja opetussuunnitelmien kehittämistä;

- Vuoden 2009 suosituksen mukaisesti kehitettyjä ammatillisen koulutuksen oppijoiden maantieteellisen liikkuvuuden tukemiseen liittyviä liikkuvuusvälineitä (esim. opintosopimus ja yhteisymmärryspöytäkirja) kehitetään edelleen muiden EU:n välineiden puitteissa. Näitä ovat esimerkiksi Erasmus+-ohjelmasta tuetut välineet ja välineet, jotka liittyvät Europass-puitteiden jatkokehittämiseen.
- Vuoden 2009 suosituksella käyttöön otetut ECVET-pisteet poistetaan, sillä niiden käyttö on hyvin vähäistä eikä lisäarvosta ole näyttöä. Keskiasteen jälkeisessä ja korkea-asteen ammatillisessa koulutuksessa hyödynnetään käytännössä erittäin laajalti korkea-asteen koulutuksessa sovellettavaa ECTS-järjestelmää (eurooppalainen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmä).

Vuonna 2009 annettu ECVET-suositus kumotaan ja edellä kuvatut ECVET-säännökset ja -periaatteet sisällytetään nyt käsillä olevaan ehdotukseen sekä muihin EU:n politiikan välineisiin.

EQAVET-suositus²⁸ annettiin, jotta ammatillisen koulutuksen laatua voitaisiin parantaa. Ammatillisen koulutuksen laadun parantamisen merkitys sisältyi jo vuoden 2000 Lissabonin strategiaan, jossa todettiin, että siirtyminen osaamistalouteen edellyttää nykyaikaista ja mukautuvaa ammatillista koulutusta. Vuonna 2002 annetussa Kööpenhaminan julistuksessa ehdotettiin EU:n yhteistyötä ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksessa keskinäisen luottamuksen ja tutkintojen tunnustamisen tukemiseksi.

Edellä mainittu EU:n ammatillisen koulutuksen välineitä koskeva arviointi osoitti, että EQAVET on rohkaissut jäsenvaltioita tarkastelemaan ja kehittämään kansallisia laadunvarmistusjärjestelmiään: kaksitoista jäsenvaltiota on parantanut niitä erityisesti vastauksena tähän suositukseen, ja useimmissa muissa maissa EQAVET:ia on käytetty kansallisten järjestelmien tarkasteluun ja mukauttamiseen. Useilla mailla on lisäksi laadunvarmistusta koskevaa uutta lainsäädäntöä, jossa viitataan nimenomaisesti EQAVET-järjestelmään. Suositus ei kuitenkaan edistänyt merkittävästi avoimuutta maiden välisissä laadunvarmistusjärjestelyissä eikä yleisesti tukenut keskinäistä luottamusta. Lisäksi jotkin sidosryhmät katsovat, että kyseinen työkalu soveltuu parhaiten koulupohjaiseen ammatilliseen peruskoulutukseen.

Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana EQAVET-verkoston puitteissa on kehitetty useita toimia EU:n tasolla, kuten vertaisoppimistoimia ja erityisiä laadunvarmistusaiheita käsitteleviä työryhmiä. Yksi näistä toimista oli EQAVET+-aloite, jossa kehitettiin erityisiä ohjeellisia kuvaajia useita sellaisia laadunvarmistuksen aiheita varten, joita vuoden 2009 suositus ei kattanut. Tämä aloite oli vastaus vuonna 2013 tehtyyn suosituksen ulkoiseen arviointiin, jossa osoitettiin parannuksia kaipaavia aloja.

Kun otetaan huomioon edellä kuvattujen eri arviointitutkimusten tulokset, tällä ehdotuksella

²⁸ puolustusteknologia, energian arvoketjun digitalisointi ja energiaintensiivinen teollisuus, avaruus, meriteknologia, merenkulku, mikroelektronikka, teräs, tekstiili-vaatetus-jalkineet-nahka sekä matkailu. EUVL C 155, 8.7.2009.

- kumotaan vuonna 2009 annettu EQAVET-suositus ja liitetään ammatillisen koulutuksen laadunvarmistusta koskeva työ EU:ssa osaksi nyt käsillä olevaa suositusta;
- otetaan mukaan EQAVET+-aloite, jolla mukaan liitetään oppimistuloksia, sertifiointia ja arviointia, sidosryhmien kuulemista sekä opettajien ja kouluttajien tehtäviä koskevia elementtejä;
- lisätään täydentävä ohjeellinen kuvaaja, joka koskee ammatillisen koulutuksen oppimispolkujen joustavuutta, koska on yhä tarpeellisempaa kehittää joustavaa ammatillisen koulutuksen tarjontaa; sekä kuvaaja, joka koskee tarvetta edistää kestävyyttä ympäristön kannalta;
- liitetään mukaan ammatillisen koulutuksen järjestelmien ja oppilaitosten digitaaliseen valmiuteen liittyvä näkökulma;
- määritellään uudet työmenetelmät ammatillisen koulutuksen järjestelmätasoisien laadunvarmistuksen vertaisarviointien avulla, jotta voidaan parantaa keskinäistä oppimista, tehostaa ammatillisen koulutuksen tarjonnan laadunvarmistusjärjestelyiden avoimuutta ja vahvistaa jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta;
- säilytetään EQAVET-järjestelmän kansallisten yhteyspisteiden tehtävä ja toiminnot.

Vaikutustenarviointi

Ehdotus laadittiin tutkimuksissa ja keskeisten sidosryhmien laajoissa kuulemisissa kerätyn näytön perusteella. Vaikutustenarviointi ei ole tarpeen, koska lähestymistapa täydentää jäsenvaltioiden aloitteita, ehdotetut toimet perustuvat vapaaehtoisuuteen ja kun otetaan huomioon odotettujen vaikutusten laajuus.

Säätelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen

Ei sovelleta.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

EU:n talousarviosta ei tarvita lisärahoitusta tai henkilöstöresursseja. Tämä aloite ei myöskään vaikuta neuvotteluihin seuraavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä ja tulevista ohjelmista.

5. LISÄTIEDOT

Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt

Nyt käsillä olevassa ehdotuksessa kehoitetaan jäsenvaltioita nykyaikaistamaan kansallisella tasolla ammatillisen koulutuksen järjestelmiään kansallisten painopisteiden ja koulutuskäytäntöjen mukaisesti.

Komissio raportoi neuvostolle suosituksen täytäntöönpanosta viiden vuoden välein Cedefopin vuosittaisen seurannan pohjalta ja tiiviissä yhteistyössä ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean kanssa.

Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)

Ei sovelleta.

Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset

Suosituksat jäsenvaltioille

Ehdotuksessa kehoitetaan jäsenvaltioita edistämään ammatillista koulutusta koskevan unionin politiikan täytäntöönpanoa. Tällainen politiikka perustuu ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean lausuntoon, joka koskee ammatillisen koulutuksen tulevaisuutta vuoden 2020 jälkeen²⁹.

Covid-19-kriisi on korostanut keskeisten uudistuslinjojen kiireellisyyttä, jotta voidaan parantaa ammatillisen koulutuksen selviytymiskykyä ja tehdä siitä tulevaisuuden haasteisiin paremmin sopivaa. Sen myötä on korostunut tarve lisätä ammatillisen koulutuksen joustavuutta vastauksena nopeisiin muutoksiin, nopeuttaa ammatillisen koulutuksen digitalisointia, käyttää nykyaikaisia ja innovoivia oppimismalleja sekä tehdä uusia investointeja opettajien ja kouluttajien taitoihin ja osaamiseen.

Yksi ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean lausunnon keskeisistä viesteistä on se, että Euroopassa on edistettävä ammatillisen koulutuksen alalla kulttuuria, joka on **tulossuuntautunutta ja tukee jäsenvaltioita tavoitteiden asettamisessa** ja jossa kehitetään menetelmiä tavoitteiden saavuttamisen arvioimiseksi. Tämä ehdotus perustuu ammatillisen koulutuksen alalla mahdollisia vertailuarvoja koskeneisiin aiempiin kuulemisiin, ja siinä myös asetetaan useita määrällisiä tavoitteita, jotka on saavutettava vuoteen 2025 mennessä³⁰:

- **ammatillista koulutuksesta valmistuneista vähintään 82 prosentin olisi oltava työllisiä³¹;**
- **60 prosenttia ammatillisesta koulutuksesta äskettäin valmistuneista hyötyy työssäoppimisesta** ammatillisen koulutuksensa aikana³². Tämä tavoite koskee kaikkia työssäoppimisen muotoja, ja sillä edistetään oppisopimuskoulutusmahdollisuuksien lisäämistä, jota voidaan tukea nuorisotakuun avulla;
- **8 prosenttia ammatillisen koulutuksen opiskelijoista hyötyy oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta ulkomailla³³.**

Ensimmäinen ja kolmas tavoite perustuvat eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) nykyisiin vertailuarvoihin, jotka koskevat tutkinnon suorittaneiden työllistettävyyttä ja liikkuvuutta ammatillisessa koulutuksessa, ja toinen tavoite rakentuu neuvoston suositukselle laadukkaasta ja tehokkaasta oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista. Valmisteluasiakirjassa selitetään yksityiskohtaisesti näiden indikaattoreiden ja tavoitteiden perustelut ja menetelmät.

Ehdotuksessa määritellään lisäksi useita periaatteita, joita kansallisella tasolla on noudatettava edellä esitetyn unionin politiikan toteuttamiseksi. Nämä periaatteet jäsentyvät seuraavien

²⁹ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20479&langId=en>

³⁰ Covid-19-pandemia todennäköisesti hidastaa tavoitteiden saavuttamista ensimmäisinä vuosina, mutta elpymisen myötä edistymisen näiden tavoitteiden saavuttamisessa odotetaan nopeutuvan.

³¹ Tämä kattaa 20–34-vuotiaat, joilla on vähintään keskiasteen koulutus ja jotka ovat lopettaneet opintonsa 1–3 vuotta sitten.

³² Tämä kattaa 15–34-vuotiaat, jotka ovat lopettaneet opintonsa 1–3 vuotta sitten. Tämä indikaattori perustuu tietoihin, jotka kerätään vuodesta 2021 alkaen osana EU:n työvoimatutkimusta.

³³ Tämä mitataan kalenterivuoden aikana liikkuvien opiskelijoiden osuutena ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden saman vuoden kohortista. Indikaattori perustuu Erasmus+ -ohjelmasta saatuihin tietoihin ja ammatillisesta koulutuksesta valmistuneita koskeviin Unescon, OECD:n ja Eurostatin tietoihin. Lisäksi voitaisiin tarvittaessa käyttää kansallisten viranomaisten liikkuvuusohjelmista saatuja tietoja Erasmus+ -ohjelman tietojen täydentämiseksi.

temaattisten tavoitteiden ympärille:

1. Ammatillinen koulutus sopeutuu ketterästi dynaamisiin työmarkkinoiden muutoksiin Covid-19-pandemian vaikutus EU:n talouteen, tekniikan nopea kehitys, digitalisaatio, siirtyminen resurssitehokkaaseen kiertotalouteen ja ilmastoneutraaliin talouteen, uudet liiketoimintamallit ja työn organisoinnin muodot nopeuttavat työmarkkinoilla edellytettävien taitojen muuttumista. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön **asianmukaiset puitteet ja toimenpiteet, jotta varmistetaan, että ammatillinen koulutus on selviytymiskykyistä ja voi vastata nopeasti muuttuviin työmarkkinoiden vaatimuksiin.** Tarvitaan osaamistarpeiden parempaa ennakkointia ja tutkinnon suorittaneiden sijoittumista koskevia seurantamenetelmiä, jotta eri toimialoilla ja ammateissa tapahtuviin muutoksiin voidaan vastata ja jotta ammatillisen koulutuksen sisältöä voidaan vastaavasti sopeuttaa näihin muutoksiin. Ratkaiseva tekijä on tällaisen sopeuttamisen nopeus. Tarvitaan autonomiaa ja rahoitusta, jotka auttavat ammatillisen koulutuksen tarjoajia reagoimaan muuttuviin osaamistarpeisiin. Ammatillinen koulutus valmentaa ihmisiä tiettyihin ammatteihin. Samalla on sekä nuorten että aikuisten oppimissisällössä löydettävä tasapaino avaintaitojen, elämäntaidot³⁴ mukaan luettuina, ja selvemmin ammattikohtaisten taitojen välillä.

Erityisesti työssäoppiminen ja oppisopimuskoulutus ovat tehokkaita toimintatapoja kun varmistetaan, että ammatillinen koulutus on relevanttia työmarkkinoiden kannalta. Taantuman aikana pienet yritykset eivät ehkä pysty tarjoamaan oppisopimuspaiikkoja. Kun omaksutaan voimakkaammin ennaltaehkäisevä lähestymistapa ja keskitytään nuorisotakuussa vahvemmin oppisopimuskoulutukseen ja nämä yhdistetään soveltuviin tukitoimenpiteisiin, jotka voivat olla muodoltaan yritysten yhteisiä koulutuskeskuksia tai digitaalisten koulutusvälineiden lisäämistä, voidaan tukea oppisopimuskoulutuksen tarjonnan pysyvyyttä myös epäsuotuisissa taloudellisissa olosuhteissa.

2. Joustavuus ja etenemismahdollisuudet ovat ammatillisen koulutuksen ytimessä

Joustavuus ja etenemismahdollisuudet sekä koulutussektoreilla että niiden välillä ovat avaintekijöitä tulevaisuuteen sopivissa ammatillisen koulutuksen järjestelmissä. On lisäksi olennaisen tärkeää varmistaa, että ammatillisen koulutuksen ohjelmat ovat **yksilöllisiä ja oppijakeskeisiä**, jotta varmistetaan oppijoiden vahva osallistuminen ja parempaan työllistettävyyteen johtavien ammatillisen koulutuksen väylien houkuttelevuus.

Modularisaatio – ammattitutkintojen hajottaminen pienempiin osiin oppimistuloksiksi – on keino, jonka avulla voidaan päivittää sisältöä joustavasti ja räätälöidä sitä yksilöllisiin tarpeisiin. Epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankittujen oppimistulosten validointi helpottaa täydennys- ja uudelleen koulutusta, mikä johtaa paitsi täyteen tutkintoon myös mikrotutkintoihin tai osittaisiin tutkintoihin. Näin myös luodaan yhteyksiä eri alojen välille, mikä on tarpeen vihreän ja kestävä talouden kehittyvällä alalla.

3. Ammatillinen koulutus edistää innovointia ja kasvua ja valmistaa digitaaliseen ja vihreään siirtymään sekä ammatteihin, joista on paljon kysyntää

Ammatillisen koulutuksen kykyä vastata rakenteellisiin muutoksiin voidaan parantaa ennakoivammalla toimintatavalla, **kun ammatillinen koulutus kytketään strategisemmin tulevaisuuteen suuntautuviin talousstrategioihin sekä yritys- ja innovaatioekosysteemeihin.** Näin paitsi reagoidaan jo nyt tapahtuviin muutoksiin, myös luodaan yhdessä taloudellisia ja yhteiskunnallisia siirtymiä – erityisesti nykyisen elpymisen

³⁴ Elämäntaitoihin voivat kuulua selviytymiskyky, medialukutaito, kansalaistaidot sekä rahoitus-, ympäristö- ja terveysosaaminen. Avoimet ja demokraattiset yhteiskunnat ovat riippuvaisia aktiivisista kansalaisista, jotka voivat hankkia tietoa eri lähteistä, tunnistaa disinformaation, tehdä tietoon perustuvia päätöksiä ja jotka ovat selviytymiskykyisiä ja toimivat vastuullisesti.

yhteydessä ja keskittyen teollisuuden strategiaan ekosysteemeihin (terveys, lääkkeet ja muut) sekä resurssitehokkaaseen, myrkyttömään, ilmastoneutraaliin, digitaaliseen ja kiertotalouteen. Tällä voi olla mahdollista lyhentää vasteaikaa, kun ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmia pyritään sopeuttamaan.

Jäsenvaltioiden olisi edelleen sovellettava **ammatillisen koulutuksen huippuosaamiseen** perustuvia toimintatapoja, joilla edistetään ammatillisen koulutuksen sisällyttämistä osaamiskosysteemeihin, älykkäisiin erikoistumisstrategioihin, kansallisiin osaamisstrategioihin, innovointijärjestelmiin, kiertotalousstrategioihin, kunnostamiseen kannustaviin aloitteisiin tai kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen korkeammilla koulutustasoilla ja yrittäjyyden ja startup-yritysten tukeminen ovat vaadittujen toimien merkittäviä osatekijöitä. Tämä olisi yhdistettävä täydentäviin rakennepoliittisiin toimenpiteisiin, jotka voivat auttaa tekemään yritysympäristöstä houkuttelevamman ja edistämään investointeja ja levittämään innovaatioita. Kansainvälisen eurooppalaisen kehyksen kautta toisiinsa liittyvät **ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt** voivat olla tehokas keino edistää taitojen kehittämistä, jotta voidaan rohkaista siirtymistä taantuvilta aloilta uusille kasvualoille ja liittää ammatilliseen sisältöön vihreitä ja digitaalisia taitoja (esimerkiksi kansalaisille tarkoitetun EU:n digitaalisten taitojen puitekehyksen ja digitaalialan ammattilaisten eurooppalaisten tietoteknisten osaamispuitteiden pohjalta).

Ammatillisen koulutuksen alan viherryttäminen edellyttää ennen kaikkea ammatillisen koulutuksen ohjelmien, oppisuunnitelmien ja sisällön viherryttämistä mutta myös ammatillisten oppilaitosten hallinnointia siten, että ympäristöjalanjälkeen kiinnitetään asianmukaisesti huomiota. Tämä puolestaan edellyttää tukea ammatillisille oppilaitoksille, kun ne mukauttavat ohjelmiaan ja varmistavat, että ohjelmat vastaavat niiden yritysten tarpeita, jotka ovat etulinjassa ympäristötavoitteiden toteuttamisessa. Samalla niiden on myös varmistettava, että infrastruktuuri ja teknologia ovat kestävyysvaatimusten mukaisia, jolloin ne osaltaan edistävät myös kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa, esimerkiksi auttamalla tarjoamaan kunnostamiseen kannustavassa aloitteessa sekä vihreässä ja kestävässä siirtymässä tarvittavia taitoja. Kuten covid-19-kriisi on lisäksi osoittanut, ammatillisten oppilaitosten on oltava avoimia digitalisaatiolle ja ne tarvitsevat selkeän digitaalistrategian, jossa käsitellään useita seikkoja: digitaalisen oppimissisällön tarjoaminen, pedagogiset lähestymistavat digitaalisessa oppimisessa, mutta myös datan parempi käyttö oppijoiden etenemisen seuraamiseksi, räätälöityjen toimintatapojen kehittäminen ja osaamisen tarve-ennusteet.

4. Ammatillinen koulutus on houkuttelevaa ja perustuu nykyaikaiseen ja digitalisoituun koulutuksen ja taitojen tarjontaan

Vaikka ammatillinen koulutus tarjoaa erittäin hyvät työllistymismahdollisuudet ammattiteissa, joista on runsaasti kysyntää työmarkkinoilla, sen haasteena on useimmissa jäsenvaltioissa vähäinen houkuttelevuus oppijoiden ja yritysten kannalta. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimia **ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseksi**. Tätä varten ammatillisesta koulutuksesta on innovoitava ja nykyaikaistettava, erityisesti uusien oppimisympäristöjen, työkalujen ja pedagogisten menetelmien osalta siten, että erityisesti digitalisointiin kiinnitetään huomiota. Tieto- ja viestintätekniikkaan perustuvilla simulaattoreilla sekä virtuaalisen ja laajennetun todellisuuden työkaluilla voidaan merkittävästi uudenaikaistaa ja innovoida ammatillisen koulutuksen tarjontaa ja parantaa sen tehokkuutta ja saavutettavuutta verrattuna kalliisiin fyysisiin laitteisiin. Tämä voi olla hyödyllistä erityisesti pienyrityksissä sekä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä järjestetyissä oppisopimuskoulutuksissa.

Uudentyyppisiä taitoja voidaan hankkia yhteistyöhön perustuvalla opetuksella sekä monialaisella ja hankepohjaisella oppimisella. Toinen houkuttelevuuteen liittyvä näkökohta on **läpäisevyys**: koulutusjärjestelmien olisi mahdollistettava vertikaaliset ja horisontaaliset oppimispolut ammatillisen koulutuksen, yleissivistävän koulutuksen, korkeakouluopetuksen ja aikuiskoulutuksen välillä. Korkea-asteen ammatillista koulutusta olisi laajennettava edelleen, jotta voidaan tukea edistyneiden ammatillisten taitojen kasvavaa tarvetta. Myös korkealaatuisilla ohjauspalveluilla voidaan lisätä ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta.

Kansainvälistyminen, maiden välinen liikkuvuus, virtuaaliset ammattitaitokilpailut mukaan luettuina³⁵, ja vahvat yhteydet muihin koulutusaloihin, tutkimukseen ja työmarkkinoiden toimijoihin ovat avaintekijöitä ammatillisen koulutuksen suunnittelua ja toteutusta koskevassa innovoinnissa.

Ammatillisen koulutuksen laatua voidaan parantaa ainoastaan hyvin koulutettujen ja motivoituneiden **opettajien ja kouluttajien** avulla. Ammatillisen koulutuksen alalla toimivaa henkilöstöä on tuettava taitojen kehittämisessä ja sille on tarjottava välineet uuden teknologian hallitsemiseksi, monikulttuurisissa ympäristöissä työskentelemiseksi ja työmarkkinoiden muuttuvien tarpeiden ymmärtämiseksi. Ammatillisen koulutuksen alalla toimivien opettajien ja kouluttajien motivaatio, uralla eteneminen ja hyvinvointi ovat avaintekijöitä näiden ammattien houkuttelevuuden lisäämisessä. Niin sanotuilla hybridiopettajilla – eli henkilöstöllä, joka työskentelee osa-aikaisesti yrityksessä ja osa-aikaisesti opettajana ammatillisessa oppilaitoksessa – on mahdollisuus vahvistaa ammatillisten oppilaitosten ja yritysten välisiä yhteistyöjärjestelyjä entistä jäsennellymin ja tiiviimmin. Hybridiopettajat voivat tuoda tarvittavaa innovointia kouluympäristöön ja helpotusta ammattiopettajien pahenevaan pulaan ja ikääntyvään väestöön. Tällainen ajattelu tarjoaa opettajille kiinnostavia uranäkymiä ja hyödyttää sekä kouluja että yrityksiä muun muassa palkkakustannusten jakautumisen vuoksi.

5. Ammatillinen koulutus edistää yhtäläisiä mahdollisuuksia

Laadukkaalla ammatillisella koulutuksella edistetään **epäsuotuisassa asemassa olevien ryhmien osallisuutta**. Tämän vuoksi on varmistettava laaja saavutettavuus ja poistettava jäljellä olevat osallistumisen esteet myös vammaisilta ihmisiltä, matalan koulutustason aikuisilta, etnisiltä ja rodullisilta vähemmistöillä, romanit mukaan luettuina, ja maahanmuuttajataustaisilta henkilöiltä. Näin voidaan lievittää digitaalisten oppimisvälineiden, internet-yhteyksien ja tarvittavien tietoteknisten laitteiden yhdenvertaiseen saatavuuteen liittyviä huolenaiheita, jotka ovat nousseet esiin covid-19-kriisin aikana. Kohdennetuilla toimenpiteillä ja joustavilla koulutusmuodoilla voidaan estää varhainen poistuminen ammatillisesta koulutuksesta ja tarjota opinnot keskeyttäneille mahdollisuuksia palata ammatilliseen koulutukseen.

On myös puututtava sukupuolittuneisiin käytäntöihin edistämällä perinteisten ”miesten” ja ”naisten” ammattien välistä tasapainoa. Tähän sisältyy myös se, että naisia rohkaistaan osallistumaan ammatilliseen koulutukseen aloilla, joilla on perinteisesti ”miesten” ammatteja, ja miehiä vastaavasti aloilla, joilla on perinteisesti ”naisten” ammatteja.

6. Ammatillisen koulutuksen tukena on laadunvarmistuksen kulttuuri (jota selostetaan edellä)

³⁵ Ammattitaitokilpailuilla nostetaan ammattitaitoisten henkilöiden profiilia ja tunnustusta ja osoitetaan ammattitaidon merkitys talouskasvun ja henkilökohtaisen menestyksen saavuttamisessa. Niillä vahvistetaan korkeat osaamisvaatimukset eri ammattien huipputasolle ja mitataan näiden vaatimusten täyttymistä kilpailujen muodossa. Ne inspiroivat nuoria kilpailijoita saavuttamaan uuden korkean tason ja auttavat muuttamaan innostuksen ammatiksi.

7. Täytäntöönpano kansallisella tasolla

Kestävät kumppanuudet kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien välillä, yksityisen ja julkisen sektorin väliset kumppanuudet mukaan luettuina, ovat avainasemassa, jotta **ammattillisessa koulutuksessa** saadaan aikaan **tehokas hallintotapa**. Jäsenvaltioita kehoitetaan hyödyntämään mahdollisimman hyvin nykyisiä eurooppalaisia välineitä, kuten Europass-todistusta, Eurooppalaista tutkintojen viitekehystä (EQF) tai ESCOa (monikielinen eurooppalainen taito-, osaamis- ja ammattiluokittelu) ja maksimoimaan niiden väliset synergiat, jotta voidaan edistää ammatillisen koulutuksen tutkintojen ja todistusten ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tulosten automaattista vastavuoroista tunnustamista. Euroopan unionin rahastoissa ja välineissä keskitytään edelleenkin taitoihin ja tarjotaan mahdollisuuksia rahoittaa ammatillisen koulutuksen uudistuksia. Tämän suosituksen täytäntöönpanon tehostamiseksi ehdotetaan, että kansalliset vastuuviranomaiset määrittelevät sen täytäntöönpanoa varten tarvittavat kansallisen tason toimenpiteet vuoden kuluessa suosituksen hyväksymisestä aiheutta koskevien nykyisten kansallisten järjestelyiden ja rahoituspuitteiden pohjalta ja seuraavat niiden täytäntöönpanoa.

EU-tason tuki

Ehdotuksella pyritään vahvistamaan uudelleen ammatillisen koulutuksen kolmikantaisen neuvoo-antavan komitean avainroolia ammatillisesta koulutuksesta koskevan politiikan EU-tason hallinnoinnissa, ja samalla edellytetään entistä jäsennellympää toimintatapaa, joka perustuu jatkuvaan työohjelmaan. Ehdotuksessa myös kehoitetaan lisäämään yhteistyötä muiden keskeisten sidosryhmien, kuten oppijoiden edustajien ja ammatillisen koulutuksen tarjoajien kanssa.

Ehdotuksella ei muuteta laajempia hallintorakenteita osaamisen ja koulutuksen alalla.

Euroopan komission tuki jäsenvaltioille tämän suosituksen täytäntöönpanoa varten voitaisiin toteuttaa asteittain vahvistamalla oppisopimuskoulutuksen rakenneuudistuksille suunnattua tukea oppisopimuskoulutuksen tukipalvelun³⁶ kautta ja antamalla uutta pontta eurooppalaiselle oppisopimussyhteenliittymälle synergisesti nuorisotakuun kanssa sekä laajentamalla ammatillisen koulutuksen tukipalveluja Cedefopin kanssa. Toimintoihin voisi sisältyä monia erilaisia palveluita, kuten vastavuoroinen oppiminen, asiantuntijaneuvonta, vertailuoppiminen, analyttinen työ ja valmiuksien kehittäminen tämän suosituksen täytäntöönpanemiseksi.

Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden foorumeilla pyritään edistämään ammatillisen koulutuksen huippuosaamisen ”lähentymistä ylöspäin”. Tämä tapahtuu kahdella tasolla:

1. kansallinen: paikallisessa kontekstissa liitetään ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt tiiviisti paikallisiin yrittäjyyden ja innovaatioiden ekosysteemeihin ja klustereihin ja toimitaan teknologian levittämiskeskuksina pk-yrityksiä varten, myös digitaalisten oppimisvälineiden osalta (tieto- ja viestintätekniikkaan perustuvat simulaattorit, virtuaalinen ja laajennettu todellisuus) ja yhdistetään ne Euroopan tasolla.

³⁶ Komissio käynnisti oppisopimuskoulutuksen tukipalvelut marraskuussa 2018 laadukkaana ja tehokkaana oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista annetun neuvoston suosituksen seurantatoimena. Tavoitteena on tukea eurooppalaisen oppisopimussyhteenliittymän jäseniä lisäämällä ja parantamalla oppisopimuskoulutusta tieto- ja verkostoitumiskeskuksen välityksellä. Siihen sisältyy myös vertailuoppiminen eli menetelmä, jossa vertailuanalyysi yhdistetään vertaisoppimiseen ja jossa tarjotaan jäsennellyt menetelmä jäsenvaltioiden keskinäiselle oppimiselle niiden oppisopimusjärjestelmien parantamiseksi.

2. kansainvälinen³⁷: ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden foorumeiden avulla luodaan ammatilliselle koulutukselle maailmanluokan vertailupisteitä kokoamalla yhteen huippuyksiköitä, jotka ovat suuntautuneet samoille erityisalueille (kuten ilmailu, sähköinen liikkuvuus, vihreä ja kiertotalousteknologia, tieto- ja viestintäteknikka, terveydenhuolto) tai jotka keskittyvät innovatiivisiin toimintatapoihin (kuten digitaaliset ratkaisut, tekoäly). Näillä vastataan yhteiskunnallisiin haasteisiin (esim. ilmastonmuutos, luonnonvarojen ehtyminen ja niukkuus, saastuminen, kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen, maahanmuuttajien kotouttaminen, matalan koulutustason henkilöiden osaamisen täydentäminen).

Foorumit ovat avoimia maille, joiden ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden järjestelmä on pitkälle kehittynyt, sekä maille, jotka ovat kehittämässä vastaavia lähestymistapoja, ja sen tavoitteena on hyödyntää täysimittaisesti ammatillisten oppilaitosten potentiaalia, jotta niillä voi olla liikkeellepaneva rooli kasvun, kilpailukyvyn ja innovoinnin tukena. Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden foorumeiden tarkoituksena ei ole rakentaa uusia ammatillisia oppilaitoksia ja infrastruktuureja alusta lähtien. Sen sijaan ne pyrkivät kokoamaan yhteen paikallisia tai alueellisia kumppaneita, kuten ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen tarjoajia, korkea-asteen oppilaitoksia, myös ammattikorkeakouluja, tutkimuslaitoksia, tiedepuistoja, klustereita, yrityksiä, erityisesti mikro- ja pienyrityksiä ja keskisuuria yrityksiä, kauppakamareita ja elinkeinoelämän järjestöjä, työmarkkinaosapuolia, toimialakohtaisia osaamisneuvostoja, ammatillisia/alakohtaisia järjestöjä, klustereita, kansallisia ja alueellisia viranomaisia ja kehitysvirastoja, julkisia työvoimapalveluja jne.

Selfie-itsearviointiväline, jolla tuetaan oppilaitoksia digitaalitekniikan tehokkaassa opetus- ja oppimiskäytössä, voi olla merkittävässä asemassa. Välinettä kehitetään edelleen ja laajennetaan kattamaan yhteistyö työnantajien kanssa työssäoppimisen ohjelmissa. EQAVET-kehystä mukautetaan siten, että siihen sisältyy myös opetuksen ja oppimisen digitalisaatioon liittyviä laatukriteerejä tai -kuvaajia, myös Selfie-itsearviointivälinettä käyttämällä. Välinettä kehitetään edelleen ja laajennetaan kattamaan yhteistyö työnantajien kanssa työssäoppimisen ohjelmissa. EQAVET-kehystä mukautetaan siten, että siihen sisältyy myös opetuksen ja oppimisen digitalisaatioon liittyviä laatukriteerejä tai -kuvaajia, myös Selfie-itsearviointivälinettä käyttämällä.

Eurooppalaiset ammatillisen koulutuksen järjestelmät voivat vakiinnuttaa asemansa *maailmanlaajuisena osaamisen kehittämisen viitekehyksenä*. Euroopan tasolla voidaan toteuttaa useita toimia, joilla edistetään Euroopan johtoasemaa maailmanlaajuisilla koulutusmarkkinoilla, kuten ammatillisen koulutuksen järjestelmien kansainvälistymisen tukeminen, ammattitaitokilpailujen edistäminen tai viestintäkampanjoiden järjestäminen ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseksi ja sen imagon parantamiseksi.

Innovatiivinen osatekijä, jolla tuetaan ammatillisen koulutuksen huippuosaamista ja kansainvälistymistä, ovat *eurooppalaiset ammatilliset ydinprofiilit*, joissa voitaisiin määritellä tietty osuus yhteisestä koulutussisällöstä Euroopan tasolla. Profiileilla voidaan tehostaa oppijoiden ja työntekijöiden liikkuvuutta sekä ammatillisten tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattista tunnustamista ja yhteisten ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien, tutkintojen ja mikrotutkintojen kehittämistä osana Europass-palvelualustaa ja täydentämällä niitä tarvittaessa ammatillisella digitaalisella sisällöllä.

³⁷ Tämä koskee sekä eurooppalaista että Euroopan ulkopuolista ulottuvuutta. Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden kansainvälisiin foorumeihin täytyy kuulua EU-maita, ja niihin voi kuulua myös muita maita, siinä määrin kuin niiden osallistuminen tuo foorumille lisäarvoa.

Jotta voidaan vahvistaa suuremman avoimuuden ja luottamuksen rakentamisen eurooppalaista ulottuvuutta, ehdotukseen sisältyy *laadunvarmistusjärjestelyjä koskevien vertaisarviointien käyttöönotto* ammatillisessa koulutuksessa. Eurooppalaiseen ulottuvuuteen keskittyminen merkitsee loogista jatkoa onnistuneille toimille, joita on toteutettu sen jälkeen, kun EQAVET-suositus annettiin vuonna 2009 ja joilla on autettu useimpia maita määrittelemään, tarkistamaan ja parantamaan laadunvarmistusjärjestelmiään. Tällaisella vahvistetulla eurooppalaisella ulottuvuudella pyritään vertaisarvioinnin avulla vahvistamaan avoimuutta ja rakentamaan luottamusta, ja sen muodosta ja työmenetelmistä on vielä keskusteltava kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

Ammatillisen koulutuksen tarjoajat ja niiden järjestöt ovat keskeisiä toimijoita ammatillisen koulutuksen uudistusten täytäntöönpanossa kansallisella tasolla, ja niillä on välitön merkitys EU:n toimintalinjojen ja aloitteiden täytäntöönpanossa. Ne antavat kerrannaisvaikutuksia levittämällä ammatillista koulutusta koskevaa poliittista toimintaohjelmaa ja EU:n tasolla vaihdettuja hyviä käytäntöjä, mutta ne myös antavat palautetta ja tarjoavat asiantuntemusta komission esittämiin poliittisiin ehdotuksiin ruohonjuuritason toimijoiden näkökulmasta. On tarpeen *vahvistaa jäsenneiltyä vuoropuhelua ammatillisen koulutuksen tarjoajien kanssa, jotta niiden valmiuksia ja roolia ammatillisen koulutuksen yhteistyössä EU-tasolla voidaan kasvattaa.*

EU:n varojen ja ohjelmien – kuten Next Generation EU (elpymis- ja palautumistukiväline, koheesiota ja Euroopan alueita tukeva elpymisapu), Euroopan sosiaalirahasto plus, Euroopan aluekehitysrahasto, InvestEU, Erasmus+, Euroopan horisontti, Interreg, Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto – käyttöä tässä ehdotuksessa tehtyjen sitoumusten toteuttamisen tueksi kannustetaan.

Erityisesti ehdotettu elpymis- ja palautumistukiväline ja Euroopan alueita tukeva elpymisapu voivat lieventää siirtymän ja covid-19-pandemian sosioekonomisia vaikutuksia. Varsinkin oppisopimuskoulutukselle, ammatillisten oppilaitosten digitalisaatiolle sekä ammatillisen koulutuksen uudistusten vauhdittamiselle annettavaa tukea voitaisiin vahvistaa, kun näillä edistetään sellaisten laadukkaiden uudelleen koulutusohjelmien sujuvaa käyttöönottoa, joilla tuetaan ammatillisia siirtymiä kriisin pahoin koettelemilla aloilla.

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS**kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 166 ja 165 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin perusoikeuskirjassa³⁸ tunnustetaan koulutus sekä ammatillisen ja täydennyskoulutuksen saanti oikeudeksi, ja Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteissa kaavaillaan, että vuoteen 2030³⁹ mennessä kohtuuhintainen ja laadukas tekninen, ammatillinen ja korkea-asteen koulutus, mukaan lukien yliopistot, ovat yhtäläisesti kaikkien naisten ja miesten saatavilla ja että voidaan merkittävästi kasvattaa sellaisten nuorten ja aikuisten määrää, joilla on asiaankuuluvat taidot, mukaan lukien tekniset ja ammatilliset taidot, työllistymistä, ihmisarvoisia työpaikkoja ja yrittäjyyttä varten.
- (2) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa⁴⁰, jota koskeva julistus annettiin 17 päivänä marraskuuta 2017, kuvataan periaatteita, joilla tuetaan oikeudenmukaisia ja hyvin toimivia työmarkkinoita ja hyvinvointijärjestelmiä, mukaan lukien periaate 1, joka koskee oikeutta laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen, sekä aktiivista tukea työllisyydelle koskeva periaate 4.
- (3) Laadukkaat ja innovatiiviset ammatillisen koulutuksen järjestelmät tarjoavat ihmisille työelämässä tarvittavia taitoja, joiden avulla he voivat sopeutua digitaaliseen ja vihreään siirtymään ja osaltaan toteuttaa niitä sekä selviytyä hätätilanteista ja talouden häiriöistä siten, että samalla tuetaan talouskasvua ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Tällaiset järjestelmät siis tarjoavat ihmisille taitoja, joiden ansiosta he saavat työtä tai luovat kaivattuja työpaikkoja työmarkkinoille.
- (4) Vahva ammattikoulutuspolitiikka on olennaisen tärkeää, jotta voidaan saavuttaa SEUT-sopimuksen 145 artiklassa vahvistettu tavoite eli edistää ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä.
- (5) Komission tiedonanto *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma*⁴¹ on Euroopan uusi kasvustrategia, jolla pyritään muuttamaan Euroopan taloutta ja yhteiskuntaa ja viemään ne entistä kestävämmälle uralle. Kouluilla, oppilaitoksilla ja yliopistoilla on hyvät mahdollisuudet tehdä oppilaiden, vanhempien, yritysten ja koko yhteisön kanssa

³⁸ EUVL C 326, 26.10.2012

³⁹ <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

⁴⁰ Asiakirja 13129/17.

⁴¹ COM(2019) 640 final.

yhteistyötä muutoksissa, joita siirtymän onnistuminen edellyttää. Vihreän siirtymän etujen hyödyntämiseen tarvitaan ennakoivaa täydennys- ja uudelleen koulutusta.

- (6) Komission tiedonannossa *Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi*⁴² korostetaan, että on tarpeen asettaa taidot, työllistettävyyden ja inhimillinen pääoma keskeiselle sijalle Euroopan osaamisohjelmassa kestävä kilpailukykyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskykyyn tueksi⁴³, ja liittää tähän ehdotus neuvoston suositukseksi ammatillisesta koulutuksesta. Siinä ilmoitetaan myös eurooppalaista koulutusalueen koskevasta jatkotyöstä ja uusista jäsenvaltioiden kanssa tehtävän koulutusyhteistyön puitteista.
- (7) Komission tiedonannossa *Euroopan uusi teollisuusstrategia*⁴⁴ kehoitetaan toimimaan määrätietoisesti, jotta elinikäinen oppiminen saadaan kaikkien ulottuville ja varmistetaan, että koulutus pysyy kaksitahoisen siirtymän tahdissa ja tukee sen toteuttamista. Siinä myös kehoitetaan korkeakouluja ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiä tarjoamaan lisää tutkijoita, insinöörejä ja teknikoita työmarkkinoille. Uudessa kiertotalouden toimintasuunnitelmassa⁴⁵ ja vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n biodiversiteettistrategiassa⁴⁶ korostetaan osaamisen keskeistä roolia siirryttäessä vihreään ja puhtaaseen talouteen.
- (8) Komission tiedonannossa *Pk-yritysstrategia kestävä ja digitaalinen Eurooppa varten*⁴⁷ korostuu se, että ammattitaitoisen henkilöstön tai kokeneiden johtajien saatavuudesta on tullut suurin ongelma neljänneksessä EU:n mikro- ja pienyrityksiä ja keskisuuria yrityksiä⁴⁸ ja että ammattitaitoisten työntekijöiden puute on merkittävin uusien investointien este kaikkialla EU:ssa⁴⁹. Ammatillinen koulutus on erityisen tärkeää pk-yrityksille, jotta ne voivat varmistaa, että niiden työvoimalla on tarvittavat taidot.
- (9) Komission tiedonannossa *Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025*⁵⁰ korostetaan naisten ja miesten ammatillisen koulutuksen merkitystä, jotta varmistetaan sukupuolten tasapaino ammattissa, jotka perinteisesti ovat mies- tai naisvaltaisia, ja jotta sukupuolistereotyyppioihin voidaan puuttua.
- (10) Komission tiedonannossa *EU:n talousarvio Euroopan elpymissuunnitelman moottorina*⁵¹ esitetään rohkea ja kattava suunnitelma Euroopan elpymistä varten. Se perustuu solidaarisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen, ja sen perusta on vahvasti unionin yhteisissä periaatteissa ja arvoissa. Suunnitelmassa esitetään, miten Euroopan talous käynnistetään kriisin jälkeen, miten edistetään vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta ja miten taloudesta voidaan tehdä aiempaa häiriönsietokykyisempi ja kestävämpi tulevia sukupolvia varten.
- (11) Nuorisotakuu⁵² on vuodesta 2013 lähtien auttanut nuoria pääsemään työmarkkinoille tarjoamalla heille laadukkaan työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikan neljän kuukauden kuluessa työttömäksi jäämisestä tai koulun päättämisestä.

⁴² COM(2020) 14 final.

⁴³ COM(2020) 274 final.

⁴⁴ COM(2020) 102 final.

⁴⁵ COM(2020) 98 final.

⁴⁶ COM(2020) 380 final.

⁴⁷ COM(2020) 103 final.

⁴⁸ SAFE-tutkimus 2019, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/safe/html/index.en.html

⁴⁹ EIB Investment report 2018/2019, <https://www.eib.org/en/publications/investment-report-2018>

⁵⁰ COM(2020) 152 final.

⁵¹ COM(2020) 442 final.

⁵² EUVL C 120, 26.4.2013, s. 1–6.

Ammatillisella koulutuksella on tehokkaasti helpotettu syrjäytymisvaarassa olevien nuorten joustavaa siirtymistä työmarkkinoille. Houkuttelevalla ja työmarkkinoiden kannalta tarkoituksenmukaisella ammatillisella koulutuksella, erityisesti oppisopimuskoulutuksella, voi tulevaisuudessa olla entistäkin merkittävämpi rooli nuorisotakuun puitteissa, kun torjutaan nuorten työttömyyttä ja valmistetaan heitä tuleviin työmarkkinamahdollisuuksiin, erityisesti osana vihreää ja digitaalista siirtymää.

- (12) Komission ehdotuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) pyritään varmistamaan, että koulutusjärjestelmä on tarkoituksenmukaisempi työmarkkinoiden kannalta ja että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen täydennys- ja uudelleen koulutusreittien kautta.
- (13) Komission ehdotuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman ”Erasmus” perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta säädetään, että vuosien 2014–2020 ohjelma on luonteeltaan yhdenmukainen ja että se kattaa oppimisen kaikissa konteksteissa – virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen ja oppimisen kaikissa elämänvaiheissa – ja tämä olisi säilytettävä, jotta voidaan edistää joustavia oppimispolkuja, joiden ansiosta ihmiset voivat kehittää sellaisia taitoja, joita tarvitaan 2000-luvun haasteisiin vastaamiseksi.
- (14) Nyt käsillä oleva suositus rakentuu monille koulutus- ja osaamisalan aloitteille, joita on laadittu Euroopan tasolla ja joista on tiivistelmä liitteessä I, ja sillä edistetään Euroopan osaamisohjelmaa kestävän kilpailukyvyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi, päivitettyä digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaa, eurooppalaista koulutusalueen ja eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisia puitteita.
- (15) Tällä suosituksella täytetään eurooppalaisen koulutusalueen tavoite, että muodostetaan aidosti eurooppalainen oppimisalue, jossa rajat eivät haittaa korkealaatuista ja osallistavaa koulutusta ja jossa pyritään poistamaan toisen asteen ja korkea-asteen tutkintojen sekä ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tunnustamisen esteet ja jossa tavoitteena on joustavampi koulutukseen ja elinikäisen oppimisen todistusten rajatylittävä kelpoisuus.
- (16) Ammatillisen koulutuksen tehostetun yhteistyön edistämisestä Euroopassa 19 päivänä joulukuuta 2002 annetun neuvoston päätöslauselman⁵³ (Kööpenhaminan prosessi) painopisteiden pohjalta alasta vastaavat ministerit määrittivät vuonna 2010 Bruggen julkilausumassa⁵⁴ ammatillisen koulutuksen nykyaikaistamista koskevan kokonaisvaltaisen näkemyksen, jossa keskeisellä sijalla ovat edelleen korkealuokkaisen ja joustavan ammatillisen koulutuksen sekä valtioiden rajat ylittävän liikkuvuuden tavoitteet.
- (17) Ammatillisesta koulutuksesta vastaavat ministerit sopivat 22 päivänä kesäkuuta 2015 annetuissa Riian päätelmissä⁵⁵ painopisteistä, joilla tuetaan tämän näkemyksen saavuttamista, ja ne on liitetty osaksi neuvoston ja komission yhteistä vuoden 2015 raporttia eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta⁵⁶ ja vuoden 2016 uutta osaamisohjelmaa Euroopalle⁵⁷, joka antoi

⁵³ EYVL C 13, 18.1.2003.

⁵⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/content/bruges-communication>

⁵⁵ https://www.izm.gov.lv/images/RigaConclusions_2015.pdf

⁵⁶ EUVL C 417, 15.12.2015, s. 25–35.

⁵⁷ COM(2016) 381 final.

lisäpontta ammatillista koulutusta koskevalle unionin politiikalle keskittymällä voimakkaammin houkuttelevuuteen ja laatuun.

- (18) Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaisen viitekehyksen perustamisesta 18 päivänä kesäkuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa⁵⁸ esitetään viitekehys, jolla tuetaan jäsenvaltioita niiden ammatillisen koulutuksen järjestelmien laadun parantamisessa ja edistetään avoimuuden lisäämistä jäsenvaltioiden välillä kehitettäessä ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa. Viitekehyksen kymmenen täytäntöönpanovuoden aikana sillä on edistetty kansallisten laadunvarmistusjärjestelmien uudistuksia mutta myös merkittävästi osallistuttu laadunvarmistusjärjestelyjen avoimuuden parantamiseen. Lisäksi sitä sovellettiin enimmäkseen koulupohjaiseen ammatilliseen peruskoulutukseen. Vuoden 2009 viitekehys olisi tämän vuoksi liitettävä tähän suositukseen, ja mukaan olisi lisättävä tekijöitä, joilla korjataan oppimistulosten laatuun, sertifiointiin ja arviointiin, sidosryhmien kuulemiseen, opettajien ja kouluttajien rooliin, työssäoppimiseen ja ammatillisen koulutuksen joustavuuteen liittyvät viitekehyksen täytäntöönpanon puutteet. Jotta voidaan parantaa vastavuoroista oppimista, tehostaa laadunvarmistusjärjestelyjen avoimuutta ja johdonmukaisuutta ammatillisen koulutuksen tarjonnassa ja vahvistaa EU:n jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta, olisi otettava käyttöön EU-tason laadunvarmistuksen vertaisarvioinnit.
- (19) Ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET) perustamisesta 18 päivänä kesäkuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa⁵⁹ asetetaan tavoitteeksi parantaa oppimistulosten tunnustamista, keräämistä ja siirtämistä, tukea liikkuvuutta ja elinikäistä oppimista sekä EU:n ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmän perustamista. Kymmenen täytäntöönpanovuotensa aikana ECVET-järjestelmä on laajalti edistänyt laadukkaampaa liikkuvuutta oppimistulosyksiköiden käytön ja dokumentoinnin avulla. ECVET-pisteiden käsitettä ei kuitenkaan yleensä ole sovellettu eikä ECVET ole johtanut eurooppalaisen opintosuoritusjärjestelmän kehittämiseen ammatillisessa koulutuksessa. Näin ollen tähän neuvoston suositukseen olisi sisällytettävä ECVET-järjestelmän keskeiset joustavuuteen liittyvät periaatteet (kuten oppimistulosyksiköt). ECVET-välineitä (kuten opintosopimusta ja yhteisymmärryspöytäkirjaa), joilla tuetaan ammatillisessa koulutuksessa olevien oppijoiden liikkuvuutta, olisi edelleen kehitettävä muiden EU:n välineiden puitteissa, esimerkiksi Erasmus+ -ohjelmasta tuetuilla välineillä. Toisen asteen jälkeisiin tai korkea-asteen ammatillisiin tutkintoihin voidaan soveltaa jo nyt käytössä olevaa eurooppalaista opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmää.
- (20) Laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista 15 päivänä maaliskuuta 2018 annetussa neuvoston suosituksessa⁶⁰ nimetään 14 keskeistä perustetta, joita jäsenvaltioiden ja sidosryhmien olisi käytettävä kehittäessään laadukasta ja tehokasta oppisopimuskoulutusta, jolla varmistetaan sekä oppisopimuskoulutettavien työhön liittyvien taitojen kehitys että heidän henkilökohtainen kehityksensä.
- (21) Riian päätelmissä 22 päivänä heinäkuuta 2015 sovittuja painopisteitä koskeva Cedefopin seuranta osoittaa useita aloja, joilla eri maat ovat edistyneet ammatillisen koulutuksen nykyaikaistamisessa erityisesti oppisopimuskoulutuksen ja

⁵⁸ EUVL C 155, 8.7.2009.

⁵⁹ EUVL C 155, 8.7.2009.

⁶⁰ EUVL C 153, 2.5.2018.

työssäoppimisen, laadunvarmistuksen, osaamistarpeiden ennakkointimekanismien ja työmarkkinaosapuolten kanssa toimivien neuvoa-antavien elinten suhteen, mikä on lisännyt läpäisevyyttä ja joustavuutta ja viime aikoina vahvistanut keskittymistä digitaalisiin taitoihin. Vihreä ja digitaalinen siirtymä huomioon ottaen on kuitenkin tarpeen laajentaa ja parantaa merkittävästi ammatillisen jatkokoulutuksen tarjontaa sekä nuorille että aikuisille ja samalla lisätä ammatillisen peruskoulutuksen houkuttelevuutta ja laatua.

- (22) Monet maat ovat toteuttaneet aloitteita ammatillisen koulutuksen huippuosaamisen edistämiseksi ja ammatillisen koulutuksen kytkemiseksi paremmin innovaatio- ja osaamiskosysteemeihin. Näiden esimerkkien pohjalta toteutetaan parhaillaan onnistuneesti ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden pilottivaihetta, jotta siitä tulisi maailmanluokan vertailukohta erityisaloilla sekä peruskoulutuksessa että jatkuvassa täydennys- ja uudelleen koulutuksessa.
- (23) Ammatillisen koulutuksen neuvoa-antava komitea antoi joulukuussa 2018 ammatillisen koulutuksen tulevaisuutta koskevan lausunnon⁶¹, jossa se kuvasi vision korkealuokkaisesta, osallistavasta ja elinikäisestä ammatillisesta koulutuksesta, joka täyttää taloudellisten, teknisten ja yhteiskunnallisten muutosten synnyttämät tulevaisuuden tarpeet. Lausunnossa komissiota kehoitettiin laatimaan ehdotus ammatillisesta koulutuksesta, sen hallinnointia ja alan nykyisiä välineitä koskevien EU:n poliittisten puitteiden virtaviivaistamiseksi ja lujittamiseksi neuvoston laaja-alaisen suosituksen muodossa.
- (24) Tässä suosituksessa ammatillisella koulutuksella tarkoitetaan koulutusta, jolla pyritään antamaan nuorille ja aikuisille tietyissä ammateissa tai laajemmin työmarkkinoilla tarvittavat tiedot, osaaminen, ammattitaito ja/tai pätevyys, ja sitä voidaan tarjota virallisissa tai epävirallisissa yhteyksissä eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen kaikilla tasoilla, korkea-asteen koulutus mukaan lukien.
- (25) Tämä suositus ei ole sitova, joten se on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukainen ja olisi pantava täytäntöön Euroopan lainsäädännön, kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti. Tällä suosituksella ei esimerkiksi rajoiteta ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY⁶², sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2013/55/EY⁶³, soveltamista,

SUOSITTAA JÄSENVALTIOILLE, että ne

- (a) pyrkivät panemaan täytäntöön ammatillisesta koulutuksesta koskevan unionin politiikan, jonka avulla
- *nuorille ja aikuisille tarjotaan taitoja, joilla he voivat menestyä kehittyvillä työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa, jotta voidaan hallita elpymistä ja oikeudenmukaista siirtymistä vihreään ja digitaaliseen talouteen väestörakenteen muuttuessa ja kaikissa taloussuhdanteissa,*
 - *varmistetaan osallistavuus ja yhtäläiset mahdollisuudet, tuetaan palautumis- ja selviytymiskykyä, edistetään sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja vaurautta ja*
 - *tehdään eurooppalaisesta ammatillisesta koulutuksesta maailmanlaajuinen vertailukohta osaamisen kehittämisessä;*

⁶¹ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20479&langId=en>

⁶² EUVL L 255, 30.9.2005.

⁶³ EUVL L 354, 28.12.2013.

- (b) toteuttavat toimia ja investointeja tämän vision toteuttamiseksi jäljempänä 1–23 kohdassa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti ja
- (c) pyrkivät saavuttamaan vuoteen 2025 mennessä seuraavat **tavoitteet**, jotka ovat osa asiaankuuluvia eurooppalaisia seurantakehyksiä, myös koulutuksen sekä sosiaali- ja työllisyyspolitiikan alalla:
 - **ammattillista koulutuksesta valmistuneista vähintään 82 prosentin olisi oltava työllisiä⁶⁴;**
 - **60 prosenttia ammatillisesta koulutuksesta äskettäin valmistuneista hyötyy työssäoppimisesta** ammatillisen koulutuksensa aikana⁶⁵, Tämä tavoite koskee kaikkia työssäoppimisen muotoja, ja sillä edistetään oppisopimuskoulutusmahdollisuuksien lisäämistä, jota voidaan tukea nuorisotakuun avulla;
 - **8 prosenttia ammatillisen koulutuksen opiskelijoista hyötyy oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta ulkomailta⁶⁶.**

Ammatillinen koulutus sopeutuu ketterästi dynaamisiin työmarkkinoiden muutoksiin

1. Ammatillisen koulutuksen ohjelmat tarjoavat tasapainoisen yhdistelmän **ammattillisia ja teknisiä taitoja**, jotka ovat hyvin linjassa kaikkiin taloussuhdanteisiin, jatkuvasti kehittyviin työpaikkoihin ja työmenetelmiin nähden, sekä **avaintaitoja⁶⁷**, joihin sisältyvät vankat perustaidot, digitaaliset, monialaiset, vihreät taidot ja muut elämäntaidot, jotka tarjoavat vahvan perustan selviytymiskyvylle, elinikäiselle työllistettävyydelle, sosiaaliselle osallisuudelle, aktiiviselle kansalaisuudelle ja henkilökohtaiselle kehitykselle.
2. Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmia, ohjelmatarjontaa ja tutkintoja päivitetään jatkuvasti hankkimalla **osaamista koskevaa laadukasta tietoa** tehokkaasti (eli käyttämällä tutkinnon suorittaneiden seurantajärjestelmiä ja osaamistarpeiden ennakkointimekanismeja, myös alakohtaisella ja alueellisella tasolla).
3. Ammatillisen koulutuksen tarjoajilla on riittävästi **itsenäisyyttä, joustavuutta, tukea ja rahoitusta**, jotta ne voivat nopeasti mukauttaa koulutustarjontansa muuttuviin osaamistarpeisiin, vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä taloussuhdanteisiin.
4. Ammatillisen koulutuksen ohjelmiin sisältyy kaikilla tasoilla **työssäoppimisen** osatekijöitä, joita laajennetaan edelleen myös ammatillisessa jatkokoulutuksessa. **Oppisopimusjärjestelmiä⁶⁸** kehitetään edelleen nuorisotakuun tarjonnan⁶⁹

⁶⁴ Tämä kattaa 20–34-vuotiaat, joilla on vähintään keskiasteen koulutus ja jotka ovat lopettaneet opintonsa 1–3 vuotta sitten.

⁶⁵ Tämä kattaa 15–34-vuotiaat, jotka ovat lopettaneet opintonsa 1–3 vuotta sitten. Tämä indikaattori perustuu tietoihin, jotka kerätään vuodesta 2021 alkaen osana EU:n työvoimatutkimusta.

⁶⁶ Tämä mitataan kalenterivuoden aikana liikkuvien opiskelijoiden osuutena ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden saman vuoden kohortista. Indikaattori perustuu Erasmus+ -ohjelmasta saatuihin tietoihin ja ammatillisesta koulutuksesta valmistuneita koskeviin Unescon, OECD:n ja Eurostatin tietoihin. Lisäksi voitaisiin tarvittaessa käyttää kansallisten viranomaisten liikkuvuusohjelmista saatuja tietoja Erasmus+ -ohjelman tietojen täydentämiseksi.

⁶⁷ Sellaisina kuin ne on määritelty elinikäisen oppimisen avaintaidoista 22 päivänä toukokuuta 2018 annetussa neuvoston suosituksessa.

⁶⁸ Sellaisina kuin ne on määritelty laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista 15 päivänä maaliskuuta 2018 annetussa neuvoston suosituksessa.

tehostamiseksi, ja niitä täydennetään asianmukaisella tuella⁷⁰ ja toimenpiteillä, joilla vakautetaan oppisopimuskoulutuksen tarjontaa ja vastataan pienten yritysten erityishaasteisiin.

Joustavuus ja etenemismahdollisuudet ovat ammatillisen koulutuksen ytimessä

5. Ammatilliset koulutusohjelmat ovat **yksilöllisiä ja oppijakeskeisiä**, ne tarjoavat pääsyn henkilökohtaiseen ja digitaaliseen tai yhdistelmäoppimiseen sekä joustavia ja modulaarisia väyliä, joissa tunnustetaan epävirallisen ja arkioppimisen tulokset, ja ne avaavat etenemismahdollisuuksia uralla ja oppimisessa. Ammatilliset jatkokoulutusohjelmat on suunniteltu siten, että ne voidaan nopeasti mukauttaa alakohtaisiin, yritysten tai henkilökohtaisiin täydennys- tai uudelleen koulutustarpeisiin.
6. Ammatilliset koulutusohjelmat perustuvat **oppimistulosmoduuleihin tai -yksikköihin**, ja käytössä on validointimekanismeja, joiden avulla oppimistuloksia voidaan siirtää, tunnustaa ja kerätä tapauksen mukaan joko tutkinnon, tutkinnon osan tai mikrotason opintosuoritusten saamiseksi⁷¹.

Ammatillinen koulutus edistää innovointia ja kasvua ja valmistaa digitaaliseen ja vihreään siirtymään sekä ammatteihin, joista on paljon kysyntää

7. Ammatillinen koulutus on palautumis- ja selviytymiskykyistä, koska se on integroitu taloudellisiin, teollisiin ja innovaatiostrategioihin, mukaan lukien **elpymiseen sekä vihreään ja digitaaliseen siirtymään** liittyvät strategiat. Tämän vuoksi **ammatillisen jatkokoulutuksen** tarjontaa on laajennettava huomattavasti edistämällä yrittäjätaitojen, digitaalisten taitojen ja vihreiden taitojen hankintaa kysynnän mukaisesti.
8. **Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt** toimivat paikallisten yritysinvestointien liikkeellepanijoina ja tukevat elpymistä, vihreää ja digitaalista siirtymää, eurooppalaisia ja alueellisia innovoinnin ja älykkään erikoistumisen strategioita, ammatillisen koulutuksen kehittämistä korkeammilla tasoilla (EFQ:n tasot 5–8) ja tarjoavat innovatiivisia palveluja, kuten klustereita ja yrityshautomoita startup-yrityksille ja teknologista innovointia pk-yrityksille sekä innovatiivisia uudelleen koulutusmahdollisuuksia työntekijöille, joilla on riski joutua työttömäksi.
9. Ammatillisten oppilaitosten saatavilla on huipputason infrastruktuuri, niillä on käytössään **digitalisointistrategioita**⁷² ja ne sisällyttävät **ympäristökestävyyden ja sosiaalisen kestävyyden** ohjelmiinsa ja organisaatiohallintoonsa ja edistävät näin YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamista.

Ammatillinen koulutus on houkutteleva valinta, ja se perustuu nykyaikaiseen ja digitalisoituun koulutuksen/taitojen tarjontaan

10. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoihin 5–8 kuuluvia **korkea-asteen ammatillisen koulutuksen ohjelmia** kehitetään edelleen, jotta voidaan täyttää korkeampaa ammatillista osaamista koskevat kasvavat tarpeet.

⁶⁹ Sellaisena kuin se on määritelty nuorisotakuun perustamisesta 22 päivänä 2013 annetussa neuvoston suosituksessa.

⁷⁰ Näihin voisi kuulua yritysten välisiä koulutuskeskuksia.

⁷¹ Epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista 20 päivänä joulukuuta 2012 annetun neuvoston suosituksen mukaisesti.

⁷² Esimerkiksi Selfie-itsearviointivälineellä tuetaan ammatillisia oppilaitoksia digitaaliteknologian tehokkaassa opetus- ja oppimiskäytössä ja yhteistyön tehostamisessa työntantajien kanssa työssäoppimisen ohjelmissa.

11. Ammatillinen koulutus on osa **elinikäisen oppimisen jatkumoa**, ja ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen, yleissivistävän koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen välillä on **joustavia ja läpäiseviä väyliä**.
12. Ammatilliset koulutusohjelmat toteutetaan yhdistämällä sopivalla tavalla **avoimia, digitaalisia ja osallistavia oppimisympäristöjä**, mukaan lukien oppimista edistävät työpaikat, ja niitä tuetaan huipputason esteettömällä infrastruktuurilla, laitteistolla ja tekniikalla sekä monipuolisella pedagogialla ja välineistöllä. Näitä ovat esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikkaan perustuvat simulaattorit sekä virtuaalinen ja laajennettu todellisuus, joilla voidaan lisätä koulutuksen saatavuutta ja tehokkuutta myös pienissä yrityksissä⁷³.
13. Ammatillisessa koulutuksessa työskentelevät **opettajat, kouluttajat ja johtajatsaavat** ammatillista perus- ja täydennyskoulutusta, jotta he voivat tarjota laadukasta koulutusta, edistää teknisiä ja digitaalisia taitoja ja tehokkaita innovatiivisia koulutusmenetelmiä, käyttää työssään digitaalisia oppimisvälineitä ja työskennellä monimuotoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä. Heille avautuu entistä houkuttelevampia urapolkuja laajentuneiden rekrytointitapojen, suurempien etenemismahdollisuuksien (esimerkiksi hybridiopettajina/-kouluttajina⁷⁴) ja ammattiopettajien ja yritysten välisen tehostuneen yhteistyön myötä.
14. **Kansainvälistymisstrategioilla** tuetaan strategista lähestymistapaa ammatillisen koulutuksen kansainvälisessä yhteistyössä, myös EU:n raja-alueilla; tällaisilla strategioilla edistetään menestyksekkäitä kansallisia käytäntöjä maailmanlaajuisesti ja osallistumista kansainvälisiin **ammattitaitokilpailuihin**.
15. Ammatillisessa koulutuksessa olevien oppijoiden ja ammatillisen koulutuksen henkilöstön mahdollisuudet **oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen**, mukaan lukien virtuaalinen ja pitkäkestoinen liikkuvuus ja liikkuvuus kolmansiin maihin, on pantu täytäntöön, ja niitä tuetaan käyttämällä ja tunnustamalla oppimistulosityksiköitä ja soveltuvia eurooppalaisia välineitä⁷⁵.
16. Selkeät ja käyttäjäystävälliset tiedot oppimis- ja uramahdollisuuksista ja validointimahdollisuudet koko EU:ssa varmistetaan laadukkaiden **elinikäisten ohjauspalveluiden** avulla hyödyntäen täysimääräisesti digitaalisia palveluja.

Ammatillinen koulutus edistää yhtäläisiä mahdollisuuksia

17. **Ammatillisen koulutuksen ohjelmat ovat** muita heikommassa asemassa olevia ryhmiä **osallistavia**, näitä ryhmiä ovat esimerkiksi vammaiset ihmiset, vähäisen ammattitaidon omaavat tai vähän koulutetut aikuiset, etniset ja rodulliset vähemmistöt, romanit mukaan luettuina, sekä maahanmuuttajataustaiset ja ihmiset, joilla on maantieteellisen sijainnin vuoksi muita vähemmän mahdollisuuksia. Kohdennetuilla toimenpiteillä ja joustavilla koulutusmuodoilla olisi estettävä varhainen poistuminen koulutuksesta ja tuettava siirtymistä koulusta työelämään.

⁷³ Näihin voi lisäksi sisältyä yhteistoiminnallista opetusta, monialaista ja hankepohjaista oppimista sekä uusia organisaatiomenetelmiä koulutuslaitoksissa ja yrityksissä sekä tekoälyn käyttöä.

⁷⁴ Hybridiopettajilla tai -kouluttajilla tarkoitetaan henkilöstöä, joka työskentelee osa-aikaisesti yrityksessä ja osa-aikaisesti opettajana ammatillisessa oppilaitoksessa tai keskuksessa. Tämä toimintatapa voi vahvistaa ammatillisten oppilaitosten ja yritysten välisiä yhteistyöjärjestelyjä entistä jäsennellymin ja tiiviimmin. Hybridiopettajat voivat tuoda tarvittavaa innovointia kouluympäristöön ja heidän avullaan voidaan helpottaa ongelmia, jotka liittyvät ammatillisen koulutuksen opettajien pahenevaan pulaan ja opettajakunnan ikääntymiseen. Toimintatapa tarjoaa opettajille kiinnostavia uranäkymiä ja hyödyttää sekä kouluja että yrityksiä muun muassa palkkakustannusten jakautumisen vuoksi.

⁷⁵ Esimerkiksi yhteisymmärryspöytäkirjan ja opintosopimuksen mallit.

18. Ammatillisen koulutuksen ohjelmat ovat **saatavilla** digitaalisten oppimisalustojen kautta ja niitä tuetaan välineillä, laitteilla ja internetyhteyksillä, erityisesti heikossa asemassa olevien ryhmien sekä maaseudulla tai syrjäisillä alueilla olevien ihmisten osalta.
19. Kohdennutuilla toimilla tuetaan **sukupuolten tasapuolista edustusta** perinteisesti ”miesten” tai ”naisten” ammateissa ja puututaan yhdessä sukupuoleen liittyviin ja muunlaisiin stereotypioihin.

Ammatillisen koulutuksen tukena on laadunvarmistuksen kulttuuri

20. Liitteessä II kuvattu **ammattillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys** (EQAVET) on virtaviivaistettu kansallisiin laadunvarmistusjärjestelmiin sekä ammatillisen perus- että täydennyskoulutuksen osalta; se kattaa sekä julkisten että yksityisten tarjoajien antaman ammatillisen koulutuksen kaikissa oppimisympäristöissä (kuten koulussa tapahtuva tarjonta ja työssäoppiminen, mukaan lukien oppisopimusohjelmat) ja kaikissa oppimistyypeissä (digitaalinen, henkilökohtainen tai näiden yhdistelmä), ja sen tukena on liitteessä II lueteltu ammatillisen koulutuksen laadunvarmistusta koskeva yhteinen indikaattorikokonaisuus, jota sovelletaan sekä järjestelmän että koulutuksen tarjoajien tasolla.
21. Ammatillisen koulutuksen **laadunvarmistuksen kansalliseen yhteyspisteeseen** kootaan jatkossakin kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät kansallisella ja alueellisella tasolla, jotta ne
- tekevät konkreettisia aloitteita EQAVET-viitekehysten täytäntöönpanemiseksi ja kehittämiseksi edelleen,
 - tiedottavat laajalle joukolle sidosryhmiä, mukaan lukien ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt, ja saavat nämä sidosryhmät liikkeelle EQAVET-viitekehysten täytäntöönpanon edistämiseksi,
 - tukevat itsearviointia täydentävänä ja tehokkaana laadunvarmistuskeinona, jonka avulla voidaan mitata onnistumista ja tunnistaa alueet, joilla on parannettavaa, myös ammatillisen koulutuksen järjestelmien ja laitosten digitaalisen valmiuden osalta,
 - osallistuvat aktiivisesti ammatillisen koulutuksen eurooppalaiseen laadunvarmistusverkostoon,
 - tarjoavat päivitetyn kuvauksen EQAVET-viitekehukseen perustuvista kansallisista laadunvarmistusjärjestelyistä,
 - osallistuvat laadunvarmistusta koskeviin EU:n tason **vertaisarviointeihin**⁷⁶ laadunvarmistusjärjestelyjen avoimuuden ja johdonmukaisuuden lisäämiseksi ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen vahvistamiseksi.

Täytäntöönpano kansallisella tasolla

Suositellaan, että jäsenvaltiot toteuttavat yhdessä työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa toimia tämän politiikan panemiseksi täytäntöön kansallisella tasolla. Näin tehdessään jäsenvaltioiden olisi

⁷⁶ Vertaisarviointi on eräänlainen vastavuoroinen oppimistoimi, jonka tavoitteena on tukea laadunvarmistusjärjestelyjen parantamista ja avoimutta järjestelmätasolla ja joka perustuu erityiseen menetelmään, joka ammatillisen koulutuksen eurooppalaisen laadunvarmistusverkoston on määrä kehittää.

22. varmistettava kestävä julkisen ja yksityisen sektorin **kumppanuus** ammatillisen koulutuksen hallinnointia varten; tuotava mukaan työmarkkinaosapuolet ja kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät, erityisesti ammatilliset oppilaitokset, kaikenkokoiset toimialat ja yritykset, julkiset ja yksityiset työvoimapalvelut sekä teollisuus-, kauppa- ja käsityöläiskamareiden ja ammatillisten ja alakohtaisten organisaatioiden kaltaiset välityselimet, nuorisotakuun, Euroopan sosiaalirahaston ja muiden EU:n aloitteiden kansalliset koordinaattorit, tietotekniikka-ala, ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt, klusterit, oppijoiden ja vanhempainjärjestöt sekä paikallis-, alue- ja keskushallinnon viranomaiset; edistettävä tällaisia kumppanuuksia alueellisella ja alakohtaisella tasolla;
23. käytettävä mahdollisimman hyvin **eurooppalaisia avoimuusvälineitä**, kuten eurooppalaista tutkintojen viitekehystä, eurooppalaista opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmää (ECTS), Europassia ja eurooppalaista taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokitusta (ESCO), helpotettava tutkintojen tai osittaisten tutkintojen, mikrotutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tulosten automaattista vastavuoroista tunnustamista⁷⁷, tarjottava oppijoille mahdollisuus käyttää Europassin eri ominaisuuksia (esimerkiksi tallentaa kokemuksensa, osaamisensa ja tutkintonsa verkkoprofiiliin, joka palvelee uraneuvontaa, saada sähköisesti allekirjoitettuja todistuksia sekä saada oppimis- ja työmahdollisuuksia, tutkintoja, validointia ja tunnustusta jne. koskevia ehdotuksia ja tehdä niistä hakuja);
24. käytettävä mahdollisimman hyvin **Euroopan unionin varoja ja välineitä**, joilla tuetaan ammatillisen koulutuksen uudistuksia ja/tai siihen tehtäviä investointeja, digitalisaatio ja ympäristönkestävyys mukaan luettuina, kuten Next Generation EU (elpymis- ja palautumistukiväline, koheesiota ja Euroopan alueita tukeva elpymisapu), Euroopan sosiaalirahasto plus, Sure-ohjelma, Euroopan aluekehitysrahasto, InvestEU, Erasmus+, Euroopan horisontti, Interreg, Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja nykyaikaistamisrahasto; edistettävä sekä julkisen että yksityisen sektorin lisäinvestointeja ammatilliseen koulutukseen;
25. määriteltävä **tämän suosituksen täytäntöönpanemiseksi toteutettavat toimenpiteet** kansallisella tasolla vuoden kuluessa sen hyväksymisestä ja seurattava niiden täytäntöönpanoa muun muassa myöntämällä riittävät kansalliset resurssit ja keskittymällä voimakkaasti digitalisaation ja ympäristökestävyyden valtavirtaistamiseen koko ammatillisen koulutuksen alalla.

KANNATTAA KOMISSION AIKOMUSTA

panna täytäntöön ammatillista koulutusta koskeva unionin politiikka, jolla tuetaan jäsenvaltioiden toimia, muun muassa seuraavasti:

26. varmistamalla ammatillista koulutusta koskevan EU:n politiikan **tehokas hallinnointi** ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan kolmikantaisen komitean välityksellä, jatkuvan työohjelman pohjalta ja yhteistyössä ammatillisesta

⁷⁷ Korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä 26 päivänä marraskuuta 2018 annettun neuvoston suosituksen mukaisesti.

koulutuksesta vastaavien pääjohtajien⁷⁸, oppijoiden edustajien ja ammatillisen koulutuksen tarjoajien kanssa;

27. varmistamalla, että ammatillista koulutusta koskeva EU:n politiikka kuvastuu täysin EU:n elpymissuunnitelman, Euroopan **vihreän kehityksen ohjelman** ja **Euroopan uuden teollisuusstrategian** etenemisessä ja että se sisältyy Euroopan osaamishjelmaan kestävän kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi, **digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaan**, eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisiin puitteisiin ja **eurooppalaiseen koulutusalueeseen**;
28. vahvistamalla tukea **oppisopimuskoulutusta koskeville rakenneuudistuksille** oppisopimuskoulutuksen tukipalvelun kautta ja antamalla uutta pontta eurooppalaiselle oppisopimussyhteistyölle synergisesti nuorisotakuun kanssa; laajentamalla ammatillisen koulutuksen **tukipalveluita** yhteistyössä Cedefopin kanssa;
29. tukemalla tavoitetta asteittain perustaa ja kehittää **ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden** 50 eurooppalaista foorumia ja tutkimalla **eurooppalaisia ammatillisia ydinprofileja** osana Europass-palvelualustaa ja täydentämällä niitä tarvittaessa ammatillisella digitaalisella, jotta voidaan tehostaa oppijoiden ja työntekijöiden liikkuvuutta sekä ammatillisten tutkintojen automaattista tunnustamista ja yhteisten ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien, tutkintojen ja mikrotutkintojen kehittämistä;
30. tukemalla **ammatillisen koulutuksen tarjonnan** laadullista ja tehokasta **digitalisointia** sekä koulu- että työpaikkapohjaisessa oppimisessä edistämällä **eurooppalaisten osaamiskehysten ja itsearviointivälineiden**, kuten Selfie-itsearviointivälineen⁷⁹, käyttöä ja tutkimalla ammatillisten oppilaitosten EU:n laajuisen tutkimuksen toteutettavuutta;
31. edistämällä **eurooppalaista ammatillista koulutusta maailmanlaajuisena vertailukohtana osaamisen kehittämisessä**, mihin sisältyvät ammatillisen koulutuksen järjestelmien kansainvälistymisen tukeminen yhteistyössä Euroopan koulutussäätiön (ETF) kanssa, ammattitaitokilpailut ja viestintäkampanjat, joilla lisätään ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta ja parannetaan sen imagoa, sekä tiedon tarjoaminen käyttäjäystävällisesti ammattikoulutuksesta ja siihen liittyvistä uramahdollisuuksista Europassin ominaisuuksien pohjalta ja kehittämällä niitä edelleen;
32. tukemalla jäsenvaltioiden toimia tämän suosituksen täytäntöönpanemiseksi, vahvistamalla ammatillisten oppilaitosten valmiuksia, niiden digitalisointi ja ympäristökestävyys mukaan luettuina, ja edistämällä ammatillista koulutusta koskevaa tutkimusta sekä kansallisella että EU:n tasolla asianmukaisista **unionin rahastoista ja ohjelmista** (Next Generation EU (elpymis- ja palautumistukiväline, koheesiota ja Euroopan alueita tukeva elpymisapu), Euroopan sosiaalirahasto plus, Sure-ohjelma, Euroopan aluekehitysrahasto, InvestEU, Erasmus+, Horisontti Eurooppa, Interreg, Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja nykyaikaistamisrahasto) saatavalla rahoituksella;

⁷⁸ Jäsenvaltiot nimeävät ammatillisen koulutuksen pääjohtajat, ja komissio ylläpitää luetteloa jäsenvaltioiden toimittamien tietojen pohjalta.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/education/schools-go-digital/about-selfie_en

33. varmistamalla **laadullinen ja määrällinen seuranta** tässä suosituksessa määriteltyjen yhteisten tavoitteiden sekä muiden asiaankuuluvien tietojen pohjalta, investointeja koskevat tiedot mukaan luettuina, ja käyttämällä näitä tietoja eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja asiaankuuluviin eurooppalaisiin seuranta- ja raportointikehyksiin ja **raportoimalla** neuvostolle tämän suosituksen täytäntöönpanosta viiden vuoden välein Cedefopin vuotuisen seurannan pohjalta.

Tällä suosituksella korvataan ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaisen viitekehyksen perustamisesta 18 päivänä kesäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus ja ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET) perustamisesta 18 päivänä kesäkuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*